

۷۵۱۱۰۱
۱۳۱۵

۹۴۸۲

بازدید شد
۱۳۸۲

۹۴۸۰ - قفسه

کتابخانه مجلس شورای اسلامی

جمهوری اسلامی ایران

شماره ثبت کتاب ۸۵۷۱۷

کتاب: مجموعه کتب و دستاویزهای از جمله اسناد تاریخی و ادبی

مؤلف: حکایت عرفانی

مترجم:

موضوع:

شماره قفسه ۹۴۸۲

کتابخانه
مجلس شورای
اسلامی
خطی
۹۴۸۲

خطی، فهرست شده
۹۴۸۲

خطبه

قرس اگر بستم کف را نرسن مداردن اکثر خلقک منقوری
واول سفوک جو اس کلین طایفه تک منهور بدر مضمون
عجیب نون عسی ان نگر هو اسبنا و هو خرمک و عسی ان
تجو اسنا و هو شترکم روانه اولوب و طوبی خیریه
منتر اولد قده حضرت سنان پاشای با عدل و داد و درود
معنا دک اسنان سندن بنای سندن علی رغم احسا د دل اچار
تبار پشماریه ساد و دل رخنه لرن کو کلو کله طریله با یوب
مهور و آباد ایلدی **مصرع** بنای دولتش باینده باد
اول قوم خاسرین و طایفه خایفه بد آیین خود بین و لبث
بنامی عمرک سنین دیو بولینه کجهنه به انبا و انها اکلدن قالی
دکلر در احمده معاننه که حضرت موسی حضرت منکم ما منکم
نوحیه ربنا حکما اول کد و نندن صفا و اول اکلندن شفا
و اول خاندن و فاحصل و متوصل اولدی احمده الذی هدانا لهذا
و دخی اول شانه پیراعقاب به اعلام و اشرا ب ایدهن که
هر چند نضرع و تذلل و توقع و تنزل ایدوب **بیت**

66

دل شیشه ایت خوشگنی کی نمودت نه من کلمت که سازی و بشکنی
دیو خاک رلق ایدردم اینده دله سنک جهانله اکنسار
ورودی قنده جام جهک قدر می خد قدن چرخ و شیشه
سبب چو اعدن چرخ دی رحلی کلدن زیبا و زراغی بلبل دل اعلا
و صا خندان انی اکلر **بیت** سالها جام جم بیت تو بود
چون تو نشناختی کسی چه کند **نثر** و کاهه بعضی کلمات که ظاهرا
عتاب آفرینا و باطنی بل و محبت اکتین در **بیت**
اگر چه چشم اید بظهرده لبر گر کز در وی کو کلندن استر
نحو اسن مشر نوروزات و مهر و قدری خیر کلمات اخبار و
ایدن من بعد اول خیال محال دن نه حاصل و خاطر دن خطور
ایدن ایتد بل در او یکی پورندن کاروان کوچد به
و اول یو دن قوش او چیدی هزارش که گلستان صنی
خارزار و هر تار ز بلغی عشق قیام اولمشدر کله ارغزار
اغزی کیش بسانه و بو کرم بازار خساری نی حاجی نمانر
ارمنی شهرستانه دو **بیت** اگر چه خال سبکت بلای جان

بیت و نثر خاندن رحمت
حکایت نعلین و جادو غایت
نخستین آنگین

دخالت بسای از دیکر دیده ایدی
دیو در ده اعدن سینه قدر او ندر

زلفه شد فتنه پدید که او فود در میان کم شد **شتر** تمام انعامی عام
 کالانعام و صبح شام اگر ای که اگر ای که اگر ای که اگر ای که اگر ای که
 اول نور دی و هر حیوانه چشمه جوانان ما ایچا ایچا ایچا ایچا ایچا ایچا
 فزاق کافه از دوران ضرورت به از وصلی بدین تلخی و شوریه
 و اگر بوجاننده اولال کیفیت حال و بوطرفه کیمت
 البازون لبستطلاع اولنورسه احمد نه الملک العلام
 صبح و شام باد که طنک و ماه رویان فرنگی دوز
 عیش جوانان قوم و دمنز هوای حیات بخش بهاران
 کین خوشی دعدر خصوصاً **بت** زر که که افکندست طرح دلبری
 و مادم میکند از نازیک زری که **بت** زر و فصل فی شان حسنه
 الکرم **کاشش** تا **بند** اشتران **فدا** **الاکرم** **سیم** **عد**
زر **بکر** **سیم** **و** **سمن** **بزا** **عنی** **زر** **کر** **زاده** **پری** **بیکر**
 که سر کوبیده چهره و اشک عشاقدن با جمال اولان
سیم **وزر** **شربت** **فندک** **فلیر** **والله** **غزل**
 و لا اقول لکم ابالمک تلطعنه عشا و ملتوت و منزل

این حال هم در پیشگاه پادشاه
 این خبر فتنه و فساد است

این بیت را در کتاب
 کاشش تا بند اشتران
 فدا الاکرم سیم عد
 زر بکر سیم و سمن بزا
 عنی زر کر زاده پری بیکر
 که سر کوبیده چهره
 و اشک عشاقدن با جمال
 اولان سیم وزر شربت
 فندک فلیر والله غزل
 و لا اقول لکم ابالمک
 تلطعنه عشا و ملتوت
 و منزل

بو ضح در افکنم یار و کمره **مثل** **فانیه**
 فاستحلفه قومه فاطم آعوه **مثل** **آن** **مکوبید**
 من جعفر میرا لاجنه و قع فیه **مثل** **تاری**
 هر که برای مردمان چاه خدافتد **مثل** **تاری**
شعر **تاری** فضل الله ان البینین یخرج له
 و ان علی ابی ایشید و والد و اب و من جعفر میر الیصرع اهله
 سیصرع بوما بالذی هو حفر **شعر** **تاری**
 بدخواه و از زمانه بدخواه **بت** کور از زمانه عمر کوناه **بت**
 او چاه کند که من دران چاه فتم ان چاه کنده را همان چاه **بت**
 و لایحی الکریسته الا با **مثل** **آن** **مکوبید**
 من پیش اثر انواب سیرج الی **مثل** **تاری**
 هر که پس غرابی رود در خراب افتد **مثل** **تاری**
شعر **تاری** و من کان النواب له و لیس
 فنا و س المجوس له مصیبا **شعر** **تاری**
 هر که را راجرش غراب بود بیکان قرشش و آب بود

فردان میگوید وجدنا هم ائمة بدعون الی انار
مثل فارسی کا و قدر لوزینه چه و آند
مثل تازی لا یوف الاعمی قدر الانسان
شعر تازی سواء عند اعمی فی هواه
 فکلام التبل او ضو النظار **شعر پارسی**
 در عینی که خبر نزار در آب لال منقار در آب شور دارد سم سال
فردان میگوید انبا لعل یؤمنون و بنو کیفرون
مثل تازی اذ اشتد البلاء فانظر الفرج
مثل فارسی رنج سخت کبدر رحمت
شعر تازی الارباقاضاق القضا و ما سلم
 و اکمن من بین الالسنه فخرج **شعر فارسی**
 نوبید مشو که آمدن نماند کس در غم روزگار جا و بد نماند
فردان میگوید سیجوع الله بعد عشر سیرا
مثل تازی عز الادب خبر من شرف النبت
مثل فارسی مردی به از مردم زاده و نسبت

کن

کن اینها شبت و کتب اوبا یغنیک تحصیل من التنب
 فبیس یغنی التنب لبنة بلالسان نضیح ولا اوب
شعر پارسی پارسا باش و نسبت از خود کبر
 پارسا زاده کی هنر نبود
 والذین او تو العلم درجات **فردان میگوید**
مثل تازی لکل عمل رجال
 هر مردی را کار بست و هر کار را کرد **مثل پارسی**
شعر تازی وهل تنبکانی اناس کل فضا لهم
 و ما تنبکانی الابد الا اصابع **شعر پارسی**
 خود بید است در جهان بار کار هر مرد و مرد هر کار
 و کحل جعلنا منکم شرعة و منها جا **فردان میگوید**
 کوزنداری بدله بجزا خور **مثل فارسی**
امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب
 حسن قولک لا قبل نعم و تبیح القول لا بعد نعم
 ان لا بعد نعم فاحشنة فبلا فابدا اذ اخفت الندم

ای نرایی وفا و نیکویی سخن بشنود سخن خوبی
 تا که آنچه می خواهی کرد با کین آنچه تو می گوئی
فردان میگوید لم تقو لونا ما لا نقولون
مثل نازب بر خوان نامعادن افرین نباید کرد
 انکس کسین من ان میدوا حقی بر دامن انار احسان
شعر نازب
 هرگز نیل و سب قطعی و دوی کس در جهان ازین نباید بر سر
 یا بخشش بیاید چون حاتم با کوشش بیاید چو صید
شعر نازب
 کای در چشم من می بندد کوه در چشم خود نمی بندد
شعر نازب
 وانی اربی فی عینک کرم مضاً و تعجب ان ابصرت فی عینی القدا
شعر نازب لانت عن خلوع و تانی مثل
 عار علیک اذا فعلت عظیم
 چو عیب آن جنت فرای می سخن در عیب خود باز کن

کسرا

کسیر را بر لودی جو فرمان و بی تحسین ز مال خود آغاز کن
 اتارون اناس بالقرتسون العسک **فردان میگوید**
 مصایب عند قوم مناصب **مثل نازب**
 کارشوار زده شد کارگرویی بهره **مثل نازب**
شعر نازب چه خوش فرمود فردوسی بطوبی
 که مرگ فرمود سگ را خوش
 وان تصهم شیة یفرعوا بها **فردان میگوید**
 اسب را بجل منکر و مرد را بجامه **مثل نازب**
شعر نازب تری الرجل النجف و نذر به
 و فی انوابه اسد زینیر **شعر نازب**
 در مرد غلط مشو چو تنها بین پشت سپهر گران سواری دای
 لایحه قوم من قوم عسی ان کون خیر انهم **فردان میگوید**
 پوسته سوزاب در دست نباید **مثل نازب**
 کما ما سینه امره یدر که تجوی الزیاج لیس باشته السفن
 نه هر چه مراد جان و دل خواهد بود ان کار همه بچندان خواهد بود

قرآن میگوید ام لسان ما سبته
مثل فارسی بسیار امید داشت در نو میدی
 اذ انصابتا مرا فاشتر فرقا ما ضیوع الامر اذناه الی الفوج
مثل فارسی مرد و اما که چون بیفتد کار
 دل بنیای خود زره نبرد نامیدی و ان امید تو نیست
 صعب تر کار سهل تر گذرد و هو الذی نزل الفیث فی بعد تمسوا
مثل فارسی کل البطل ولا تسألن عن المبتل
مثل فارسی نوزده خور بپرس از بوستان
 از باغ چو مقود تو این کور است انگور بخور چو کین باغ کراست
قرآن میگوید لا تسبلون انیاء و ان تبدلکم لتوکم
مثل فارسی نادیده هم زنی فرام فرجست
 و بن ترقی جزوه و اتخارنا نکال امیر و اجب ر کسیر
شعر فارسی
 تا طرف دو دیده با هم برسد صد بند بلا دست فصاحتی بد
 اکنون باری غانی پهلو بخور از پرده غیب تا چه پروان آید

این حدیث است که از خود می ترا
 ان هذا الاختلاف
 می نماید که خلاف می گوید
 انما انت مغتد
 ان بهما نبت بزرگ
 هذا اهلستان عظیم
 درین سینه غمی دانند
 تا لیسم بر من عظیم
الفصل السادس فی تعجین النفاق
مثل فارسی بر بان بگو بوند و بدل بلند شند
قرآن میگوید یرضونکم با فواهم و یا فلو بهم
الفصل السابع انما غلب علی من
مثل فارسی کردار بد بدو رسد
مثل فارسی آقا طت به خطیسته
مثل فارسی پسندای کردار خود کچشید

نوزده خور بپرس از بوستان
 از باغ چو مقود تو این کور است
 انگور بخور چو کین باغ کراست
 نادیده هم زنی فرام فرجست
 و بن ترقی جزوه و اتخارنا نکال
 امیر و اجب ر کسیر

قرآن میگوید فذات وبال امرها
مثلاً قاری کوشید آفریدام فعل خود گرفتار آمد
قرآن میگوید فاصابهم بنبات کسبوا
مثلاً قاری آفریدای ایشان را بجاگاه گرفت
قرآن میگوید فاذم الله بذنوبهم
الفصل الثامن فی توفیق الظالم وشر تصبره
مثلاً قاری زود باشد بر ایشان رسد بد با ایشان
قرآن میگوید سیصم سبات ما کسبوا
مثلاً قاری زود باشد که ظالمان خواود و بناتند
قرآن میگوید و سيعلم الذين ظلموا انهم مغلوبون
مثلاً قاری خدا را از ظلم ظالمان مغانست
قرآن میگوید ولا تحسبن الله غافلاً عما يعمل الظالمون
مثلاً قاری مهلت ایشان نترود یک رسد
قرآن میگوید قد اقترب آجلمم
مثلاً قاری مهلتشان را دویم چون بپریم سخت کریم

والمی لهم ان کسیدی متین قرآن میگوید
روز که چندشان فرود آمدیم مثلاً قاری
وما نوفره الا لاجل معبود قرآن میگوید
فی النهی عن الخیال وامت علی کجود الفصل التاسع
از بخل فبشیر رکمش مثلاً قاری
ولا تجعل يدك مغلولة الي عنقك قرآن میگوید
نیکی کن چنانکه با تو کرده اند مثلاً قاری
و حسن کما احسن الله اليک قرآن میگوید
نیکی کن که خدا نیکی بر او نهد و او را مثلاً قاری
و احسنوا الله کیت للمحسنین قرآن میگوید
رنج نیکی کاران ضایع نیست مثلاً قاری
ان الله لا یضیع اجر المحسنین قرآن میگوید
الفصل العاشر فی النهی عن الامرا
امر افکن که مسرفان را خدا آرد و نازد مثلاً قاری
ولا ترفوا ان الله لا یکتب المسرفون قرآن میگوید

مثل قاری این فراقت میان من و تو
 قرآن میگوید نذا فزان سپنج و پینک
 مثل قاری دوستی مرشد نذا آرم
 قرآن میگوید فتن نجد له و لبث مرشد
 مثل قاری رنج شما دوست دارند
 قرآن میگوید و ذواتا عننتم
 مثل قاری کس بیرون طاقت کار نغوا بد
 قرآن میگوید لا یخلف الله نفا الا و سهما
 مثل قاری هر چه گویم با و تو خواهی دا
 قرآن میگوید و ما انت بولس لنت
 مثل قاری فلان را ننگو دار
 قرآن میگوید اگر چه مشوره
 مثل قاری این را نگر دی فلان کرد
 قرآن میگوید و ما ربنا اذیت و کیتخ الله
 مثل قاری یک کار فلان بجاری نباید

و ما امرت دعون بر شید قرآن میگوید
 ان شما نباشد و بگری باشد مثل قاری
 و ان بتوانا بستبدل قوما خبر کم قرآن میگوید
 با او چنان میگوید که با دیگران مثل قاری
 و لا یختر و ال بهقول بجهت شکم قرآن میگوید
 خوشترن پیمان مکن مثل قاری
 و لا تترکوا انفسکم قرآن میگوید
 اما ما این بیامت فو آهد بود مثل قاری
 هند اما تو عدون ایوم امساب قرآن میگوید
 این عظیم خبر است مثل قاری
 و من مو بنک و عظیم قرآن میگوید
 از ایشان ترس و ازین ترس مثل قاری
 فلان بخشوات اناس و اخشوات قرآن میگوید
 من از خدا بی خبرم قرآن میگوید
 ان اخاف الله رب العالمین قرآن میگوید

مثل فارسی امروز هر چه خوردید شمارا حکایت
فران میگوید البوم احسن لکم الطیبات
مثل فارسی کان بسدب شده
فران میگوید و ظننتم ظن السوء
مثل فارسی کار مسلمان قوی باشد
فران میگوید ان فرعون علی فی الارض
مثل فارسی دار و کبر بدست فلانست
فران میگوید الاله احسن و الاله
مثل فارسی هر که را خواهد بگرد و هر که را خواهد کرد
فران میگوید بنفوس بنشاه و بعد بنشاه
مثل فارسی بار حق باش نه بار باطل
فران میگوید تعالی و نوا علی البر و التقوی
مثل فارسی هر چه خوار بی بسکو خوار
فران میگوید فینظر ایتا ازکی طعاما
مثل فارسی چون طعام خوار بدبیر اکند

در این دو بیت علم الهی و الهی و الهی

مثل فارسی بیزن بکوزینه نرسد گوید که مرا رش ماید
مثل فارسی این ان مثل است که کربک بے زور است
فران میگوید و اذ لم تهتدوا به فیتولون انما انما قدیم
مثل فارسی من سب رجبی و من نام اری الاطام
مثل فارسی **شعر فارسی** داستانت بگفته و دیر نیش
مثل فارسی هر که خسید تو آینه که جنبیدی چرخ
مثل فارسی خود کرده را درمان نیست
مثل فارسی بداک او کتا و فوک نفع
مثل فارسی کله از روز کار بجهت هر چه بر ماست هم ز کرده است
مثل فارسی با ستمکار گشته ایم عمه که با کرم کند رو است
فران میگوید ذلک با قدمت بداک
مثل فارسی هر چه در دیک بود بکفلیب زاید
مثل فارسی کل انا و تشرح باینه
مثل فارسی هیچ تکلف این سخن سخن تو از کوزه نبارون بر اید که در است
فران میگوید قل کل تعیش شاکله

ابن آبتی که در زبانه‌ها مثل شمشیر است

فردات کند خار کین شب مستی

قرآن میگوید فضبهوا علی مغلتم نادمین

مثل ناری نیکش نبود هر که بید خوشند است

قرآن میگوید ومن یردو ث الدنیا فوئیه مھا وھا فی الاخره

غایب هر شب خوان را بخوان که بالان کران را بر دست آب

شعر فارسی ای کجبت الانسان ان تبرک سدا

شعر فارسی هر که مشت کسان خورده بود

تکجه بر منت خویش کرده بود

قرآن میگوید ای کجبت الانسان ان یقدر علی حد

الفصل الثانی فی الامثال و الحکایا اللایقها

مثل ناری عاب غیره و نسیه خلق نسیه

مثل ناری دیک مرد یک گوید کون تو سیاه

قرآن میگوید و ضرب لنا مثلا و نسیه خلقه

کتابت آورده اند که اسماعیل کنیکی را پسر خوانده بود

بکتر

بکتر نام و سقیه ابله اش بسر آمد و ان طراوت بشره

و لطافت چهره او در زیر نشان آبله نابدید روزی در

پیشش امیر اسماعیل استاده بود و امیر از روی تعجب

در نشان آبله روی وی نگاه میگرد و قاضی ابو

منصور اینجا حاضر بود ان کودک اشارت کرد و گفت

لقد خلقنا الانسان من نوره ثم ردناه افضل فلیس

قاضی ابو منصور بر یک پای کج پدید بکتر تعین او در

خویش نشنود در فور جواب داد **و ضرب لنا مثلا و نسیه خلقه**

قاضی ابو منصور نیک قفل شد و امیر اسماعیل نیک تعجب

داشت از خصما خاطر وجودت جواب لایق مرسوم

او بفرود و بعدش خلقش کرامت نامه داده و زیاده

سبق السیف العذل **مثل ناری**

چون قصا کار کرد ملا سود ندارد **مثل ناری**

قبض الامر الذی فیه تستغیان **قرآن میگوید**

چون رفت قضا بود نیکه بود بر جستن فریاد غنی دآرد پیود

احکامات جیب بنس العیس را چنین آورده اند که خنجر
 بوده است در جمله خنجرین زبان عهد خویش مدتی میان
 او و میان جوانی معاشقین می بود و طبع هر دو بوی صلت
 و موافقت می نمود اما بنگاح طریح اجتماع میسر نمی شد آن
 جوان روزی فرضیه یافت و جیب را در روبرو و بجانب نزد
 و محکم در خانه را فرود گرفتند پدرش بتویض بگفت تا
 بکرمان خویش تن را نگاه دارد و کباب عت او را بخورد
 راه ندهد از بیرون در این بیت **کواند و لا تطعموا المرءة**
 چون او از پدر در خنجر بنسید از درون خانه جواب داد در
 خنجر گفت که **قیض الامر الی قیضه** پسر بدانت در حال
 بازگشت و مردمان را بازگردانند و عذر ما در است
مشکل من هیچ احکامی بعلی مهر با
مشکل کالای بنک میهای را آن توان یافت
قران بگوید لن تاوا البر صیغه تنفصوا
احکامات چنین آورده اند که روزی در وینجی

شهر در آمد فاقه کشیده و از راه رسیدند تا گاه چشمش
 بر دوکان بریان گری افتاد و بره بریان دید از بالای دکان
 در راه او بخته آتش اشتها طعام تنور موده آتش گرم کرد آید
 از روی خود را مضمون این است در رفته با بریان گرفت
 نریدان **نخلها و طمیر تلویبا** و در فور بریان کسبون آن رفته را
 بخواند بعد از آن بزلمت سر رفته بنوشست که **لن تاوا البر صیغه**
تنفصوا **تما تجنون** و باز در دست درویش داد چون
 چشم درویش بر رفته افتاد و جدی پدید آمدش نوع
 نبرد و گفت سبحان الله بریان گرفت شیخی چه بوده است
 درویش گفت نعمت شیخی را بی نصبت یعنی دهند نعمت
 با نیی بی نصبت چگونه فرا دهند **احکامات**
 چنین گویند که خالد ریح **شفا** گوید که وقتی اندر زور بودم
 یکی از دوستان بزرگ من آمد و گفت امروز
 کنیزکی بخاسر خانه آوردند که بظافت چهرن و طاعت
 لجه او چه در ادبیه زاده نذیده ام در پیش دیدار

او در خواستم و پنجس خانه رفتم کبیرک را دیدم در
 حجاب نشسته و نقابی بروی خود فرود گذاشته پیش او
 رفتم و گفتم ای تجویز زبان **آری نظر ایک سبک**
 نقاب از روی برداشت در حال جواب داد که **فانظر الی**
اثر رجه در آن کفایت و طاعت دیدار و لطافت رخسار
 او متعجب بماندم گفتم که ای نادره زبان وای تجویز دور
 ترا چه نام است کبیرک جواب داد **جنت کفتم احمد**
الذی اهلنا دار الفکر شکران خدای را که ما را بخت رسانید
 نتوانم **اجتهت جنت نشاء** هر کجا که خواهم در و فرود ایسم کبیرک
 گفت **جهات لن نسالوا البرحیة** تفقدنا ما نجوتون
مشکل **جبل بین العبر والنزول**
مشکل **ما سی از اب جدا آمد**
مشکل **و جبل پنجم و بین پشتهون**
الحکایة چنین آوردند اسحاق و جبرائیل را
 و شقیق بنی را در راه موصل قطع افتاد و زمین که در آن

سفر

سفر حاصل کرده بودند جمله یزدند خبر بغداد رسید
 یارون از شبند اصبی را بر سبک که خبر اسحاق و شقیق
 دانست اصبی جواب داد که **و میل پنجم و بین پشتهون**
 یارون از شبند را از آن اسفند خوش آمد بروی تن
 گفت **و حیدرین** که انما به نین فرمود
مشکل **یکل مقام مقال**
مشکل **هر سخنی را جایگاه است**
مشکل **یکل نبال مستقر**
الحکایة گویند که وقتی که از حجاب خلیفه
 با اسحاق بدر مسجد ابن المجاهد بگذشت ابن المجاهد
 در نماز بود قوس را اما میسگرد چون مشغول اسحاق
 ابن جعیت سبع مبارک ابن المجاهد رسید ازین
 آیت در حال سخن بدایت کرد **یکل نبال مستقر** آن
 حاجب بدایت در حال تو بر کرد **المقسم انما فی الحیوة**
والالفاظ الیه یجری بها و شمل علی انشی عشر فضلا

الفصل الاول في ذكر نعم الله تعالى
 مثل قاری بر نعمتی که داری از حق داری
 قرآن میگوید و ما بحکم من نعمته فرق الله
 مثل قاری فضل حق تعالی بر تو بسیار است
 قرآن میگوید و کان فضل الله علیک عظیماً
 مثل قاری اگر نعمهای او را شمار کنی نتوانی
 قرآن میگوید و ان تعدوا نعمه الله لا تحصوها
 الفصل الثاني في علمه
 مثل قاری هیچ چیز بخدا پوشیده نیست
 قرآن میگوید لا یخفی علی الله شیء
 مثل قاری چنانچه چشم و دل بداند
 قرآن میگوید بعلم غایت الاعمین
 مثل قاری ظاهر و باطن بر او پوشیده نیست
 قرآن میگوید بعلم سترکم و چه سترکم
 مثل قاری آنچه بگویند بشنوند و آنچه در دل دارد بداند

عیسی ان یغصنا او یخفنا ولذا یسر فون نعمه انتم تکرر و غایب
 مردم بر حال نوتنمایی دگر جان بسدم و دل نودر جای دگر
 ام جان لذت آموان بخش فلو بتم قالوا نؤمن لک انتمک الاولون

آخر

با من بمواخت در پیشانی و لا یأتون الصلح الا و هم کسالی
 چو آنکه خلاف من بود کزین بقدر الذین ظلموا قولاً غیر الذی
 دل رفته دو دیده خوش درین وجه العظم سینه و استعمل الحسن شیبا
 جان مانند کون چه صحت بری و الامر البک نظری اذ اتا حرون

آخر

بدیگنی و نیک طمع دگر و بکتون ان یکیدوا باکم فاعلموا
 هم بر ناستد جای بد کردار و جزاء السیه مشتمها
 از بهر کسی چو من بخداری استبدون الذی هو ادب بالذی هو خیر

آخر

کر با تو وفا کنیم بجز آنکه رود و ربانو جفا کنیم بیازاری زود
 و اذ انما علی الانسان اعرض و اذ انما الشکر کان بوش

عربی نجیب و ناز بگذاشته در روضه حنفت او درم داشته
فان من ثقلت موازینه فهو فی عینة راضیه در شورتا روزه

اذا ما ضاع باب من امر فان الله اوسع منه بابا
در پارتی کفنه اند

کمان مبرکه اگر ضایع رها کردی که ضایع بگذار و مبتی است
کمان مبرکه اگر باز مانم از در تو درمی و از کج بد منفع الایوب
فان تو نفعی جیبی الله لاله الایوب علیه کوکلت و هورت النور العظیم
اذا لم یجربک الله مما تحافه فلا تدع مناع ولا التیف قاطع

در پارتی کفنه اند

زنگ زدل مردان نبردند کس روزیت نگاهد و نیز آید کس
با آنکه خدای کرد بر ناید کس وان در که خدای بت بختاید کس

الایوب و اذا اراد الله بقوم سوء فلا مرد له تازی

نرخ دنیا با تمویع و دنیا مفا و دنیا یعنی و لا تا بر تخ
در شورتا روزه کفنه اند

نه در خور سجدم نه در خور شکر ایزد دانند کل را آرزو شکر

چون کافر در رویت و چون قهر نشسته بهم خوابات و نه امیدت
در پارتی کفنه اند

اسراف مکن که عاقبت آید فردات بهر بیس و هر خس
هم سخت بگفت نیز چندا نک نام تو نه پند از بنه پس
ولا تجعل کبریک مغلوله ای عقیقک تمام کتاب انیت

فصل چون و کما کلمات ادبی ظاهر و آنچه از
ضایع و انعام و کرات و او بام او در وجود آید و نتایج آن
ارباب غمزه لطیفست و بنین سزنیفا که حق تعالی ارکمال قدر

و جلال عزت خویش بندگان را کرامت کرده است و در قرآن
بجید بیان کرده است و لقد کرمنا نبی آدم واجب چنان کند که هیچ
ادبی ان تکبر و استیجاب علوم با اندازه کفرت خالی نماند و

صنوع شکر این نعمتها بدانچه تواند بگذارد تا بشناسد که
علم اولین و انون در ضمن قرآن تجید متضمن است هر که خواهد
که از اصحاب توحید و ارباب تکبر که از نظم و نثر

بر تان فراتر آید که بنزدیک خاص و عام و عام و خاص

نفع نند و این سخن
نیکو بگفتن

توشکالی سوزان کونول بیدار است
 هر که عاقله خفا بیدار است
 بنگه در یک دریم قادران پندار
 او در پنهان است

مفعول افتد و بر صحت ان تالیف و تصنیف تمسک بدلیل
 و ایات مصحف مجید کند تا نیز در یک هیچ فعل
 ادراک ان مجرب مانند و در سینه و
 راسته ان پیدا آید چه آنچه در ان تالیف
 انفاق افتاده است و مؤلف در هر
 این کتاب در هر فصل باب

نطاق نطق بیان
 کرده است او را
 علم
 در دم بست جسد گشاید با کاس
 بر کشید امید درین تبه کهن
 ناره بصل کرمت آورم و
 توبی الزیج لبس جاشین

شویب
 خوش اندم که جمن جان و دل
 شود متحد صورت اب و گل
 بر تک بعیرت بر آید بصر
 ز دیدار جانان شود در
 چه باشد زبان طویلی شکرش
 شود کوشش هم حق کوشش

مگر از نام کتبی است
 و با ضمیمه کتب است
 تا تعبیر ان قام کتبی است
 این ایضا کتبی است
 بنجاست در نظر خفا بی تو خال
 صد تراه بنم در جان نهار

بجو درون نماند
 به پیشین بست ز یاد

هم در س او خریبه کتیب او بر گرفتند و بر اثر او می آمد
 گفت که بیجان بدیدم آنچه شنیدم از حو کات لطیف
 و سکنات شریف او حالتی در من بدیدمند آواز داد
 که ای لطیف روح **علیک عین الله** بدیع در حال جواب
 من داد و گفت **لا تمدن عینیک** من باز در جواب
 لطیف او اعاده کردم و گفت **و صورکم حسن**
صورکم خوبت اراست غلام انبرد چشم بدوخته
 نیز بدیع بسبب این تمام در من نگاه کرد و گفت **و نزل انکم**
افلا تبصرون من از جوات زبان و فصاحت بیان او
 منعجت تا ندیم **حکایت** گویند که محمود و زراف را
 دو پسر بود و خورد و دیگری بزرگ تر روزی هر دو
 از مکتب پیشین برآمدند محمود پسر بزرگ تر پیش خواند
 و جنت و دستار در روی تو شنید غزنی در بلخ پسر خورد
 اثر لرزید این آیه بر خواند **انا امواکم و اولادکم عندکم**
 مال تو و فرزند تو فتنه است محمود بگفت **الله و الله**

عابره

تونه فرزند منی ز کنی از فتنه نوباشی بر کنی و ما ستوی
الایمن والبصر ولا الظلم ولا النور ولا النفل ولا الحور
چمود از سرعت جواب وقوع خاطر سپهر بجزماند بسیار تناسا
میخواند و بفرمود تا بجهت و دستاری به از آن در وی بود
الفصل فی تبیین الرؤیا **الحکایة**
یکی از خلق که امیر المؤمنین علی و عمر را دشمن داشتند
و سب می نمودند که میان این دو تنه در حال معررا
و تبیین این خواب از وی سوال کرد معجز گفت این سس باید
که پیغمبری بود با امانه گفت بچه دلیل گفت بدان دلیل که
خداوند تعالی میفرماید **ان یورک من فی القار و من جملها**
آن خلیفه از دشمنی امیر المؤمنین توبه کرد **الحکایة**
شمویل یهودی در ایام امیر المؤمنین در سینه انداخته خواب
دید که جمعی از ملائکه بروی صلیب آمدند و چهره این خواب از معجز
معجز گفت که زود بشند که تو در دین صلیبی صلیب در آیی بعد از آن
بگفته بر نیامد که آن جهود مسلمان گشت معجز را بر رسیدند که چون

دانشی و بجز دلیل کفایت که آن جهود مسلمان گفت بدان
دلیل که خدا فرموده است **هو الذی یصل علیکم و ملائکته یحکمون**
الکتاب الی النور من الکفر الی الايمان **الحکایة** آورده اند
که مردی در خواب دید که ستوری را و یکی سخن میگوید بدخل
بنزد یک ابن سیرین آمد از وی سوال کرد گفت توبه
کن که وفات تو نزدیک رسیده گفت بچه دلیل میگویند
گفت بان دلیل که خدای عزوجل میفرماید **واذ اوتع علیکم قول**
اخر جلالهم و اینه من الاضیاع یعنی چون قبامت نزدیک شود
آمد و ضلایع را وفات خواهد بود دستوری بیرون آید
و با همه مردمان بزبان مصلح سخن گوید **الحکایة** بچه
بنزد یک ابن سیرین آمد و گفت در خواب چنان دیدم
با یک نمازگزار ابن سیرین گفت توجح کنی در حال
یکی دیگر همان سوال کرد گفت ترا بعد از این بچه ندیدم که ده
فراز آمدند و گفتند یک خواب را در تو چهره امسخت گفت تبیین
مردم بحال مردم برود و اما بدانند که آن یکی کتاب مصلحی است

دانشت تعمیر او را پنج کردن کفتم چنانکه خداوند میگوید و آن
فی آتس با پنج و اما دیگر سست مفسدان و آنست که بگوید را
چنان کردم که حق فرموده **فاذن مؤذنی آتیها العزائم** سارقان
احکامه آورده اند که در ایام بوجنبه کوچی
رضی الله عنه یکی از خلفا ملک الموت را در خواب دید از وی
پرسید که بقیه عمر من چند مان است ملک الموت با پنج
انگشت اشارت کرد از بول ان اشارت از خواب بیدار
و حکم دل شد زود بفرمود تا مو آن را حج کردند و غیر
این خواب از ایشان سوال کرد که من میفکتم چنان گفته است
دیگر میفکتم که چاه ماه گفته است دیگر میفکتم که چاه روز
گفته است و خلیفه را دل بدین تعبیر قرار می گرفت
بنزدیک ابوحنبله کس فرستاد و از او سوال کرد ابوحنبله
گفت مراد ملک الموت ازین اشارت پنج انگشت یعنی پنج علم
بوده است و نموده که خداوند عزوجل این پنج علم را بکس
نداده چنانکه حق فرموده **ان الله عن علم است**

و تنزل الغیب و بعلم ما فی الارحام و ما ندر فی نفس ذکب
عذو و ما ندر فی نفس باقی نموت **ان الله عن علم صبر**
این پنج علم است که خدای تعالی در ست خاطر حقایق را
از ادراک ان فاصر کرد این است و در تنزل
غیر خود انکاف کرده است خلیفه بون از ابوحنبله
برای این این بشنید تا دگشت او را اثر بن شکر
فرمود چنانکه لایع بود **الفصل السدسین فی**
فی الایسوله الامتخانه البی و وقع فی القرآن احکامه
ابو بکر جمیع روزی بهش کرد ان خویش تفسیر این آیه
میگفت و نشا کرد ان متحر بودند **و قد صرفنا للتاس فی**
هذا التوان من کل در همه عالم موجود نیست و نیز خبری
در وجود آید از واقعا غریب و حادثات عجیب آیان
با معنی ان باصفت ان در قران عظیم مذکور است و کبلا
و کلا و غیر الذوله و زبر انجا حاضر بود و گفت بدین
و کاروان سراجها و کلیم ذکر این کاروان سراجها و کلا

در قرآن است بر فور گفت که هست در سوره النور قوله تعالى
ليس عليكم جناح ان تدعوا بيوثا غير مكنته فيسها معكم
جمله قرآن از معرفت جواب آن منجبت اندند و یکی از
شکر دان او گفت که امر روزگن نیز بی خریدم و نیز میخبرن
رفته است و از آن می ترسم که زن بدانند ذکر این واقعه در
قرآن است گفت آری و بر فور این این بر خواند **والذين**
ما اتوا ولوبهم و لبا انهم الي ربهم هم حاضران از آن معرفت جواب
و لطیف استخراج او نیز بمانند و هم ابو بکر می بود رحمة الله عليه
پرسیدند که در قرآن سیزده آیت بیست که در آن هم و او
بیت جواب داد که **بايدي مغفرة كرام بررة** الى قوله تعالى
ثم شفقتنا الارض شفقا هم از و پرسیدند که در قرآن ده
و ف مرتب گسسته بیست جواب داد و گفت **واو اووكان**
هم از وی پرسیدند که در قرآن ده و ف پیوسته بیست که
در وی هیچ الفینت ابو بکر می بد گفت که **لبيت تخلفتم**
و هم از وی سوال کردند که چهار آیت بیست که در وی هیچ

الفینت جواب داد که **فقتل كيف قدر ثم قتل كيف قدرتم**
نظر تم عین و سیر و هم از وی پرسیدند که کدام آیت در
قرآن که در وی بیست یک و ف بیست ابو بکر می بود
جواب داد که **واللهم الا واحد لا اله الا هو** این
هم در یک مجلس جواب داد بریده **حکایه**
آورده اند که علی بن عیسی میگوید که از ابو بکر می بد فرمودم
که بخانه من آمده اجابت کرد و چون نشست سبیل بر
آمد کفتم در ای گفت ساکتة الساعة معین شش
خاموشش کردانم و عادت سبیل چنان بودی که هر جا
که در پوشیدی بوضع از و خفته کردی و چون سبیل درآمد
این المیحه گفت یا ابا بکر این فی العلم اف و ما شفق
بیست در عیلم بزبان آوردن چیزی که از و شفقت گیرند
سبیل گفت حق جل و عل میفاید **فطفون مسحا**
بالتون والاعن اسپ را که بی کردن آلت غرو است
این المیحه خاموشش شد کفتم یا ابا بکر تو میخواستی که او را

خاموش کجی او ترا سخت خاموش کرده است آورده اند که
درین مجلس سید ابن المجاهد گفت امروز از علمای بیت
در علم قرآن ممتاز و مستثنی است توی کجاست در دنیا
که دوست مردوست عذاب کند ابن اجماع هر چند آید
آستین عوفی این چنین ندیده از حاضران گفت با ابا بکر
تو بگو بشکل گفت بدو تا آنکه بدیم شکر نسیب الله الرحمن الرحیم
وقالت اليهود والنصارى عن ابناء الله واجبا وعلفلم نعدکم
بذنوبکم ابن اجماع گفت کاتبان ما همت حذو الایه کوی
ابن ابی راهر که نشنیده ام **الحکایت** حسن بصری رحمه الله
پرسیدند که فردا اطفال مشرکان کجا باشند گفت در بهشت
گفتند بچه دیس ک گفت خدا بی غرض میفرماید **لا یصلها الا لابی**
الذبی لذیب و نولجی در آتش نرسند مگر کسی که بری دروغ
گردد باشند و ازین یادگیری رفته و اطفال مشرکان این دور
نگردند لا بوم بهشتن باشند **حکایت** ابو عیین را
پرسیدند که مردی ثلث مال خود با مال فلان وصیت کند فلان

باشد که شیخان الله شنیده که خداوند تبارک و تعالی
میفرماید **ادخلوا آل فرعون اشد العذاب** نه فرعون تا
باشد **حکایت** و قین یهودی را در ایام مأمون با نی
مسلمان در ماه رمضان نگاهش بگرفتند یهودی مسلمان
فغتماء اسلام گفتند اسلام عمو قبله اسلام جمله تا با
محو کنند کشتن نیز از وی بر خیزد مأمون بعلی ابن موسی الرضا
رضوان الله علیه کس فرستاد که با بن رسول الله درین وقت
کوی سب گفت بزبان ما اورا بگشتند که ایمان ایمان باش
از ترس آن کلمه گفت و این آیت بگفت آورد **فلم یکن**
یفهم ایمانهم لما را و بائسنا مأمون بنومودنا اورا
الفصل السابع فی الکتاب البدیعه الحکایت
آورده اند که حسن بن وهب بتوکل رفته نوشت و کلمات
دار اختلاف که در نواحی بغداد بود ام فواست کرد متوکل ایجاب
نکرد و کوی را از ترس آن بتکلیف آن شغل نصب کردیم
حسن بن وهب رفته دیگر نوشت و در آن رفته چنین بود

و اورا کتبت انما یومر

آورد انار تهنیت نگاه می داشت و در می فطت آداب
تعلیم و در موجب توقیر تقصیر نمیکرد و اتفاق را در این
مدت آن برت و عا طفت و زبر بر بدو هیچ چیز نرسید
بود پس روزی او درآمد و گفت ای الله الامم مرا
دختر سیت طفل دی روزی فر آورد و گفت ای وزیر
که مگر خدمت او تک در میان بسته و از جهت خدمت
طبع از میرات دیگران بنشسته چون ترا پسند در روی
تو اعتراضی و استنشاری بنماید کفتم نه بس گفت که
قالت یا آبت لم تعبدوا لا تعبدوا لا یبصر و لا یفقی کند
شیخ وزیر چون این سخن بشنید ساجدی بر خود نشو فرود
و از محالیت بر بای تو است و گفت یا ابوالعینا برین قدر
گفت پسند کن و حاجت که داری عرضه ده که چیزی
مطموع و مینس او بود بخواست در وقت اجابت
کرد و فرمود تا تمام و کمال بوی رسانند **الحکامه**
آورده که موسی که بن عبد الملک الدبابی را از

دوستان ابوالعینا بجهت جس فرمود و مطابقتها
سخن کردند تا در تسدید مطابقت حلال شد و مید
پنهان می داشتند و میگفتند از زندان بگریخت روز
یکی ابوالعینا را پرسیدند که از آن دوست مجوس
چه خبر داری گفت **فکره موسی** **فقیه علیه** این
سخن موسی بن الملک نقل کردند بفرمود تا ابوالعینا
حاضر آوردند و گفت یا ابوالعینا از آن زمین کوی ماه
کن تا آنچه گفت **ترید ان تقبلن کا قذت نسا باله** پس
موسی ابوالعینا را بلطف نمود و خواست **الحکامه**
ابن ابی مهد بسجدهی از مساجد باب الطاق غار با جدا
با مداد آمانت میکرد این آیت بخواند **قطعتم**
بنیه او تر کنوا یا فانه علی صولها از چهار سیده بود فرودمانند هر چند
مگر میکرد باوش نم آمد و کسش در این آیت بخواند
رد و **علیه** یکی از جاعیان بد آنست بیت آیت را
که فراموش کرده بود یادش داد و کس یادش

سخن موسی بن الملک

سخن ابوالعینا

برد او و گفت **البس منکم رجل شید** فاذن الله انکما نجازتکم
 کرد **احکامات** ابو العینار پرسیدند که پسران چه
 چه گویند گفت **و پیروی بحران خدا عذبت فرات** سیخ
بندای حاج یعنی سیمان حاصل تر و یک اصلاح موسوم
 و یک نفاذ گفتند چه معنی گفت **افمن بمشی کتبنا علی**
اهدی امن بمشی سو با علی **مرا** مستقیم سیمان بصیرت پرسیدند
 که در محمد کرم و عباس کرم رسم چه گویند گفتا این دو
 مجز و نزد من نند و انما اکبر من نطقها **احکامات** علی بن حسن
 و طیب با فرزند روز سرد نزدیک شمس ابو
 الماسن جو لکی در آمد و در پیش او کانون آتش نهاده بود
 و غذای می خورد میگردانید فقال السلام علیک
 الشیخ الراهب **بورك فی النار ومن حوطا** جمله حاضران را
 حسن استعارت او خوش آمد و متوجه شدند **حکایت**
 امیر المؤمنین الحسن بن علی رضوان الله علیهما عادت
 داشتی که زن بسیار خواستی و زود بگذرستی

کتبنا علی
 اهدی امن بمشی
 بورك فی النار
 ومن حوطا

گفتند ای ستمانه نبوت چه چنین میکنی گفت زیرا که من
 غنا دوست دارم پس نکاح میکنم که خدای عزوجل در
 جید میفرماید **ان يكونوا اقربا یفهمهم الله من** و طلاق میدهم که خدای
 میکوید **وان یفرقنا بیننا کلام من** بس هر دو حالت غنا بطلیم
احکامات یونانی که جعفر بن محمد الصادق رضی الله
 عنه در گذشت **مشتمی** روزی شمانت یکی را از شیعه
 او گفت مات اباکت یعنی جعفر بن محمد **شیعه** جواب داد
لکن اما منک من النظرین الی یوم الوقت **المعلوم حکایت** حماد مسیحی
 بود از مغلان اسپهخانی روزی چند در خدمت مقلب
 بعل فارس شد بعد از مدت با تحمل تمام با صفتان باز آمد بلیغ
 کاتب او در باز آید که با آن گوید می آمد این است
 برخواستند **علی الانان حسین من الذکر کم** **شیمان مذکور**
 حماد بر توبه جواب داد **کذک کنتم من قبل من الله علیکم**
احکامات منصور شیرازی و ادیب بوکر خوزجی
 در صدر فخرالدوله در مسکن مناظره میکردند منصور

ک

در دفع الزام کرد و ادیب را گفت انما انت مفتر
ادیب جواب داد انما یفرق الذین لا یؤمنون بالله
الله و اولیک هم الکاذبون فخرالدوله را اذان بهرعت جواب
و حدیث فاطره و سبک بکتاب **حکایت** فقیه
ابوسعید صلوی در روزی سرد و بنزدیک قاضی حرمین
در آمد و از دور نشست و در پیش قاضی آتش می سوختند
قاضی گفت ایها الفقیه **ای النار** سوی آتش ای
ابوسعید خدمت کرد و گفت که القاضی **اولی بها صلیا**
یعنی قاضی با آتش و پسر **حکایت** هشتمین
گفتند فلان در حق تو چنین سخن گفتی منم نام تو فرمود
تا او را حاضر کردند چون پیش هشتم در آمد زبان بخت
بگفت و هشتم گفت که ای مرد ترا هنوز سخن میرسد گفت
قال الله تعالی **یوم تانی کل نفس بما فعلها** فردا
هر تنی با خدای عزوجل بان بجدل بگناید که فلان کار کرد
کردیم چون با خدای عزوجل جدل میتوان کرد با تو سخن بگفتند

عذر نمی توان گفت بهشت ام گفت بی اوصی عنه و از او
در گذشت **حکایت** یونانی که بو مسلم مرعزی
از خراسان به عراق می رفت یکی از جوه لشکر او بیاز
گشتن اجازت خواست که آن حاضران این آیت بخوانند
انما یسأذک الذین لا یؤمنون **بایات الله** کانی که
از تود ستوری می خواهند بارگشتن نه بخدای تعالی ایمان
دارند و نه بتوا اعتقاد و چون ابو مسلم این آیت بشنید بگفت
در چشم شده و تصد هلال این دستوری خواهند کرد
آن جوانمرد چون دید که بو مسلم متعجب شد گفت ایها الکافر
همه الایه منسوخ بقوله تعالی **فاذا استاذک لبعوض**
شأنهم فاذن لمن شئت منهم چون بو مسلم این آیت را که
بشنید سکن غضبه و اذین له بالا انصرف در حال خشم
او بر رفت و اجازت داشت بازگشتن **حکایت**
و صیغ بزکی در عهد معصوم و الی تمام بود و نیک سبب
و قاهر و مستقیم بود و بسی قلیبه کا در نواجی شام

حکایت
حکایت

ز آب کرده بود و فوی بد و انھا کردند که اهل فلان قلعو
از قلع این حدود در گویا کشتند با کس که سخته
تا خن بر دسپس کوهی بدان فلو رسیده بغرمودتا
با و از بلند این اینه بخوانند و کم من قریه اهلکنا با نجاؤ
با سنا بیانا اوم فایان پس بان از با تابی قلعو آواز داد که
و ما کان ربک یسئلک القری بظلم و اهلها مضحکون **احکامیه**
ابوالقاسم صوفی ندیم عضد الدوله در زیر غنچه غنچه
عبد الملک محسن میگذشت آواز داد افا من اهل
القری ان یا تیمم با سنا بیانا اوم یعنی غل ترسند این قوم که
عذاب خدا غرول در آید و ایشان را خوند با بند عبد
الملک بدانت که آواز ابوالقاسم صوفیست بر فوج
داد و ما کان الله بعد بهم وانت فہم یعنی خدای تعالی
عذاب کند فوجی را که نود میان باشی **احکامیه**
یکی از ستم بجان احمی در آمد و دو درم بسم و ام فوست
احمی گفتش بد اما کروی با بد مرد و نوب ای بجان

مدتی است

مدتی است که در جوار فوجی با ششم و شیب در روز
در زمین حاسم تخم نشانی بگو آس با ششم ما بد و درم
استواری غباری و قوح مجا ورت من چنین میکند ارس
احمی گفت ای جوانمزد تیر استوار میدارم اما منت فصل
نکته سبب و آرم صبت فال و کمن لطمین **فلیه** گفت
خداوند با ورت میدارم اما جنوا هم که دلم قرار گیرد
احکامیه کرت اول که صاحب را بویار خوار زنی را
از خوف نصابت و فدره عبات در جا و ره نطم فوشه
برید و ان و انت زبان و بسطت بیان او در شرح
علوم بشینند نیک نپسندید از او به سوال کرد با ان
ترد یک با چند خواهی بود گفت **ما داتل التواتر والاشرف**
صاحب بغرمود تا کت جامه بوی دادند **احکامیه**
آورده اند که با رون را سری نو بنا کرده بودند آن
روز که در ان سری با ر و آد ابو الهذیل در آمد از او پرسید
که کیف تری و آرناس را می چه کوه می سپسے قال کجند

ووضیحه کوش التمسوا والارض ائمتنا لثقیلین هر تحفه که ان روز آورده
بودند همه را بفرمود تا بد و دادند **احکام نامه** در عهد
سلطان کریم ابراهیم چون منسلت بر سالت بغزنی فرستادند
ان روزی که بغزین در آمد سلطان ابراهیم بدر کونست
ایستادن بود و نداد دولت و فضلا و مملکت حاضر
کردن و بفرمود که تا خبری لایح بگویند که بر در ساری
توان نوشت هر کس بقدر فکرت خود از نازی و پاری
و نظم و نثر چیزی میفکند سلطان دل بر ان قرار میگرداند
درین بودند منسلت در رسید و نثر ط کنت و ادب
خدمت بجای آور سلطان گفت فواید امام اجل کار را
کلیت بی باید که رقم این جایگاه را بشاید و بر زوار
ملک و فضلا داین حضرت معتبر عقیدت ما باشد
بر فرود گفت بنویسید **واذینا ابنت شانه لتکس و امناء**
سلطان ابراهیم بفرمود تا از جوهری که غزین داشت کجای
دهان منسلت بر کردند **احکام نامه** شنیدم که شمس المعالی

بج جان در کوشک سفالین موضع خانه فرمود چون نام
شد فضلا دولت خود را حاضر کرد و گفت خبری بگویند
لایح این حوض بود تا بر دیوار او نقش کنند نظم و نثر
میگردند و بعضی نثر انش میگردند و شمس المعالی را
فوتی از اقوال ابش ان قبول نمیداد تا فرید ترک
در آمد و ابش ان را در ان جرت بدید روی
بغش کرد و گفت نبویس **بسم الله الرحمن الرحیم خدا**
مفتصل آرد شبانه شمس المعالی بفرمود تا دهن که گها
هزار دنیا و فضل ان بود برو و فرزندان او وقف کردند
احکام نامه شنیدم که سید ابوالحسن و همی محمد بنی
میگوید که چون از همدان بری رفتم حکم رساله لوزی
بغیر الدوله داشتیم در راه فکر میکردم چون نزدیک
در ایتم افتاح سخن از بجای کنم درین فکر بودم که
صاحب استقبالی آمد و گفت مرچبا بالرسول ابن اسول
والوجه ابن الوصی گفت در حلاوت گفتار و نیت

دبارة او تخریباندم این آیه بر خواندم **ما یندیشانی**
هذا لا یحکمکم او نیز بر نور جواب داد **انتم**
لا یجری علیکم یوسف لولا ان تقفوا **لما** آورده اند که گوشه بار
چشم هم فتح بود **و** **سبعم** روز اول که نیز دیدم
بن منصور آمد فوج از محمد عبده پرسید که وزیر بود و من
و بکناره عهد خویش که این چه کس است محمد عبس گفت
له غیب السموات والارض یعنی محمد است **طیبا الحکایه**
چون بو محمد وزیر را از وزیر فضل سپری آمد ابوسیمان
خطابی بصفت در آمد و گفت شنیدم در عین حال نهال
اقبال حال پرست و در بوستان کمال شکوفه افتاب
لطف و رحمت شکوفت و گفت **و ما جسد الله الایثری کم**
و یقین قلوبکم همه حاضران را از تفهین لطف او خوش آمد
و حکایه فضل کاتب بدر سر این لشکر بصری رسید
در بسته دید از شکاف در نگاه کرد این لشکر را دید که
انگشت بر نمکدان پستی آمد و لطف جزا فضل را از نگاه

نور او بران چاره غالب گشت از تعایش در دستش
پدید آمد و نیز زبانی در قدش ظاهر گشت در وقت
عجول اشغال سر انگشتش در سنگ جرت آمد قدش
مخوف شد ما بحسب کاسه بر کلف امیر المؤمنین گشت
حسن رخصی آنه عنده نظر سب است در وی نگاه کرد
کونه جبار همسر او ان چاره متغیر شد گفت از رسم
که باش غضب او سوخته شوم و در دام انتقام او
آیم **و** **الحام** لخبش تلعین کرد تا زبان بروایت تمام
این آیت بر کشاد که **و اکمل طهر اونیظ** حسن بن علی
رخصی آنه عنده گشت از نو فر و خودم در حال کنز زبان
بگشاد و گفت که **و العاقین عن الله** حسن گفت از نوع
کردم و ان کار را نبوده انگاشتم پرستار بان جوا
داد که **و انما یحب الخین** حسن گفت که نزال مال خود را در
و حکایه آورده اند که و سینه یکی از انبای دنیا
در بغداد نعت بر سیده بود و بگفت در رسیدن

ابا سی برنج و مشقت یکداشت و عمری ازین
گشت زار روزگار بقا قه می برد آرزوی در بازار
بزازان پردکان ابن القریبے آمد و می فطت اعمال
اوسے کرد تا ابن القریبے بجای جامه متقوم بخانه خود
فرستاد درویش جلیبے سخت و انکشتری او بدست
آورد و در بازار شد و مرغی چند مستمن و سببے
چند مرغ پاکیزه و کوزه چند نبات حوزی بنسبه
بخردید و در زینبیلی بجا آورد بدسر ای ابن القریبے
آمد و خلقه در بزد کینر کے پرون آمد درویش گفت که
ابن زینبیل را بچیز که خواجه فرستاده است و کد با نورا
بگو که فلان تحت جامه که فلان کس را آورده است بگو
که خواجه می خواهد و اینک انکشتری را بنشان فرستاده
گنیزک انکشتری و زینبیل را بستند و تزدیک کد با نورا
آورد و احوال را بر عرض کرد ایند کد با نورا گفت برو
برو بگو که ما بکجی که استنایه باشد چیزی ندیم مرد

ک

گفت پس از زینبیل را بمن سپارید و این حدیث را
نا بوده انکار کد با نورا گفت که ما را عادت نبوده است
که بی وجه اجازت خواجه چیزی از خانه بیرون نبریم
مرد گفت تا بود بدتر من نبوده است که گشت جامه
بدست نیامد و انکشتری و کالای در پای افتد بعد از آن
مدتی فوشش بجایت رسید و فاقه بجایت انجامد
بتر و یک ابن القریبے آمد و گفت در سر که ان نخلی
که قصد نمخت و اموال تو کرده است منم خداوند
نعلی مال طلال تر ابر تو بار نگاه داشت و اما بد آنکه
ان مرغ و مرغ که از برای تو برده ام بنسبه بر گرفته ام
و اکنون در رنج و مطالبت ان مانع ام اگر چه مردی
کشتیرام اما از کرده خود برگشته ام در فور این
آیت را بر خواند **وان تبتم فکم رؤس الاممکم لا یظنون ولا یظنون**
ابن قریبے را از ان لطافت لغتار و لطیف استعدا
و حسن معادلت او خنده آمده پاره بجای کالای

او بداد و گفت بعد ازین هرگاه که محتاج کردی تری که
من ای و پیش ازین احتمال نمایی و عذر فرماستند
احکام است چنان آورده اند که رسم ملوک غزنین
چنان رفت بود مختصان را دست قومی دارند
و احکام شرعی را بدیشان گذارند چنانکه با هر که
باشد هر چه خواهند بکنند و هر مینه را بش ری
از آن شهر بکنند حدود شرعی بدو ثابت کنند
و زجرهای بلند بدور آند شبها ضعیف مسعود
یکی بوده است از ساعان غزنین اتفاق را و قی
از اوقات در زمستان سرد بواقعه و سبب از فواید
بدر افاده بود و سبب رفت در لو که رسید کبچ
کوزه مفوی و پناهی نموده است با محبت شهر اندران
شب مقابل افاده شمشیر چند آنکه نکر بد روی
کریم و پناه ندید مضر صد بود محبت شهر بدور رسید
شهر اندران حالت بل خود و سبب این ایه بر خوانند

واذا

واذا امرت بالفتوح و اگر اما قاضی مسعود پناه زیبا
داشت و پوستانین بنجاب بروی زده بر پشت
او نهادند **بها عطا و ما فامین او امسک بفر حساب**
الفصل الثانی فی ذکر بعضی کتات
و اللیب آم **حکایت** ابوالکون
نیغی را گفته اند که فلان کس ترا خدمت کرانایه بخشید
و بی گفت اگر بمعویب نیغی جمله اینها را بنزد یک برد
و جمله ملا بکر را در زمان آورده و از دست عاریتی خواهند
که تا از درین پراهن یوسف علیه السلام که قدس در
بد و زده ندهد مرا جامه کرانایه چون دهد **حکایت**
آورده اند که نجلی را از زرکاسه و کوزه بملی بخشند
زرک گفت بر کوزه چه نویسم نجلی جواب داد و گفت بنویس
من شرب من نویسم باز زرک گفت بر کاسه چه نویسم
گفت بنویس **من لم یطعمه فانیته** **حکایت**
نجلی را پرسیدند که درویشان را که بدرونا و نو

بی ایند چونان بدیشان نیند هکفت انطم من لو
بشا و الله اعلم بندکان اولند اگر خواهد برهد مرابا
این فتوی چه کار **احکام** آورده اند که بجای
نیز همان از دست بیفتد در حال سگی درر بوده و
بگر بخت بخیل هر چند در پی سگ بدو بدو برسد
بازگشت و اشک از دیدگان می بارید گفتند شیخا
چه بوده است و افزا چه و افزا چه روزگار سپید
گفت **انما انکو ابته و فانی بالی الله** قصه این غصه
جو بخدای راست نیاید که سگ او افریده است و مان
مرآبے رباید **احکام** آورده اند که ابوالعباس
شاعر چون از همدان با صنهان شد اتفاق را ان
روز که در شهر درآمد جمعی از کودکان بر در دروازه
مخلب جنگ استنک اندازی می کردند تا که سبیل
بیامد و بر سر ابوالعباس فدا شد شش شجکت ابوالعباس
شعر اشایی داشت بسیار طلب کرد تا او را بدست

اورد

آورد بهیچ گونه نیافت در ماند و بر بخور گشت و گشت
و پیچ فرو ماند و بگوشه متکف شد شب اندر آمد
و همه شب در انتظار خوردنی می بود هیچ حال کسی
نوع او چیزی انعام نکرد و کلیغ نمود دیگر روز برخواست
و تر دباک محلب وزیر رفت بهلب از وی پرسید
که کن ای بوم دخلت البله یا ابوالعباس یعنی در کدام
روز آمدی گفت **بوم خمس** گفت در کدام
عت گفت **بیس** گفت کجا فرود آمدی گفت
بواد **غزوی فرسج** و آنکه احوال خود را چنانکه بود بگفت
مخلب وزیر بخندید و بفرمود تا او شش همین کرد
و همه برگ و ساز او بدادند چنانکه لایع بود
الفصل الثالث فی بدایع کنت النوان
آورده اند که عبدالرحمن او بکاه صا جب اندس بود
گفت که وسقته بسف مجاز می شدم چون پیخا در سبیم
روزی برده کاس را کفتم که از برای من کبوتر کی است

ولایق که مرا در آه مونس باشد بجز کس برده که کبریا
بر من عرضه کرد ایند در غایت حسن و جمال و زینت
لف و جمال چنانکه در ملاحت دیدار او درین سخن خبری شد
و خاطر من بدو نیک بایل بود که گفتم که ای کجتر کترا
چه نامست گفت که گفتم انکه اکبر قدر قرب الطریق راه
بر من نزد یک تر شد ای کجتر کترا دستوری باشد بجز
الاسود و توبوسه و عذر با تمهید نمود گفت چه است
لم تکنوا بالبعه الا بشئ الاثس با فرج درم و زینت قدم سری
بجویم جوتم توان رسید **الحکایسته** که بنده که چون مامون
خلیفه بوران بنت الحسن بن سہل را بخوانست آن شب که
زفاف سوخت بودن بوران را عذر زان بدید آس بود
مامون چون خواست که بدو مقار کند بوران گفت یا ای
المؤمنین ما سمعت **شم** امر الله **فلا تجموه** مامون چون بد
از پیش او برون آمد و ازان حسن استعار و لغت
کفار او عجب اند **الحکایسته** آورده اند که امیر المؤمنین

ع اجاج بجار ز قار را عذب **فراش صایع شتر ابر** کرد اینده
بسان اب جویان **فاجبت** **سبح النظام** و **هی ریم** بختیله
در موافق و **عاقا** قوم عبته مروه صفا که قبله مقاصد اهل دین
و دنیا **بهنرا** تضرع و تعظیم سجود کی کرده بنده زره
و جودی که چند اکره نرا کم غام غوم و تراحم انبر و لغت
اکام هموم چون رعده نالان و مانند انبرستان کربان
می سازد در زمین بسان سرای روضه جان و کنار
جویبار کستان جنانش جو کل عی محمد و وفا دارین و نهال
سورس و هواداری بر غنی رو بد و غنی شکفت
جو صبح خنده زندان سر و فاهر روز و اگر جو شمع کشته نفس بیخ
بجو عرض را بی اقلیم آرای بندگان درگاه عظمت و جلال
که نتر جان عقل فعال و طلیعه صبح دولت و اقبال است
رسیده می آید امر **عیسیل** **القدر** **اصنع** **الفلاس** **بیسینا**
که بدین قطره غرقاب طوفان بلا کالو حی المنزل من السماء
ورود اجمال پذیرفته است بود پس از تلاوت الحمد لله

الذی انزل علی عبید الکیجاب نوح وارنوح کمان
 برتجیز جهاد و ماکب کردون ماکب وله احوال المنیا
 بن البحر کا الا اعلام صفت و آرنده ماکب شد هر که معنی
 و بیضی الظلم و کلام علی من قومه مخروا منه صورتی خود
 بابتد استماع خطاب طباق فلا تبس بها کوا انما اول
 ریش قویش را نسبت میگرد و الا ان بحمد الله الملائک الممان
 بر حسب فرمان قضا و بان خدام حضرت قدر توان حج
 سخن کهن بی نقصان تمام شد و کشتیهای نوح خسته
 نارسیدن پاروشان می رسند اکنون دیده غدیغ را
 که دیده بان مستحفظان قلعه بد نیست بر درجه ترقیت
 کاشته که چون اشارت پر بشارت الی و افسرها بر نفاذ
 پیوند بسم الله مجربها و مرسانا کوبان بر حسب فرموده
 نمودن آید تا بی غلبه قریب و سعاد و بیل و فتح نوب
 و زمان مساعد و عالم و عالم ملیح و عمر دراز باد و بکرمت
 محمد و اله الامجاد

سلاک جواهر بواقبت علوم اولین و اوفین و درج
 المنظم اسرار کتب بنیاد رب السموات و رب الارض
 رب العالمین مرتع نور در و لو اجتمعت الانس و الجن
 علی ان بانوا بمثل هذا النوان لایاتون علیه و لو کان لیس فی صفة زبر
 انواع نفایس نظم و متر عبارات حکم اشارات اصناف
 تجنیسات اصیل من رفاهت الغایات اذ ارنها
 حسیها نون و منثورا و اذ ارنها ثم رایت نجا و کما جماع منثوران
 و رخ فزاد و ترخ زوایش کالوج بعد الشدة و و رواج
 منظمه سحر آسا و معجزه باشی کانتظم من نثر اللالی شرف
 حین اذ ابلغ اشدة تکمل عن و صونها الالسن بر نسیها تهنی
 الا نمن و تلذذ الالعیمن فرست چونک سئل بعض صحیفه
 مثال که از صدر کثور کرامت و والی و لای و حساب
 معتدای امیر و اوست و در ایت سلطان سلاطین الساد
 غنی ملک الفضل و اکثر است خلف اما جد الا شرف
 آل عبد مناف بمهر سباده افسر برج سعادت و مرجع بلخ

علیاً

الاسلام المؤيد بتأييد الملك العلام افاض الله علينا
بركاته ايامه وميامن شهوره واعوانه كالجوهر
النازل من السماء وورد اجمال بغير فته بود چون
فرقان مجید بر فرق عظیم و مجید کما ده آیت الله
نزل احسن الکذیب کما بامتسای بها منانی تعشع منه جلود
الذین یخونون ربهم ثم تلین جلودهم وقلوبهم اکی وک
ذکک هدایا الله الیهم به من یشاء من عباده ودر
زبان جان و جهان گشت اگر چه عمل ذر آک از
ادراک و قابوع غوامض و قابوع مواغظ که در
تضا عیف آن مجموعه غرایب حکم و حکم جلال جوامع
الکلم مستدرج بود فاصر آمد مقدار بی که مقدر طالب
بشری باشد از طاهر شمس مود گشت و در بطن و فی عظیم کرد
معدی سخن کرفان بیرون آید نشیند لا جوم در دل دنیا
سرایت سر آیت اکیاب انزلنا الیک مبارک الیبر
آیاته ولینذکرا اولوالالباب بجمع چاپوست فراید علیج

سپه را

معانی را که از روی نصیحت در کتاب بیان کمال انتظام
بخشیده اند که ششاره گوش این کمینه عاشیه محبت بر
دوشش خواهد شد و من الله التوفیق و علیه التکالیف
حقا که طلوع نباشیر این صادق آسمان عرفان فرق
مبایها این ذره کششیر و دل شکسته را از حقیض برید
ذلت با وج فرقدان شرف غت رسانیده سر و صدنا
لیدی ضعف التوسل بچشم جفایان اشکارا نمود
فانجده علی سبع الابه و تراوف نماه بیت
من که بنیم که بران خاطر کوندم لظها میکن این خاک دنیا تاج سرم
نتر و در مقابله این مواجب بر موجب شکر المنعم علی النعم
علیه واجب تحفه و نخبی که چون با قوت دریا بر کوه
نناز و لدار فبروزه فقط بعدی حیات در صنعت
اجبای شومع بجاک نزه جان وادن بیاموزد می آرا
در سلاله سلاجه که کمال انتظام عنقود و عنقود منقوش
سباره دندان جمان مرغان لب و عنقود و بال آرزو

چون تربیت هزاران خنده طعنه زند نظم تر با او برید
اخلاص در صند و فیه اخلاص مهر مزرده بنظر کجیا اثر
ان در بی برج پشیم سزود در درج حضرت سید البشر
اتفاق کرده هزار دستان ناطقه در حدیقه اعتدال
بر شاخسار خجرت مژگم پای لسان بعض نفاک اشکر
بای بیان ملی حد و اک الشکر جنانکه فردوس جوی من
خلایه نامن اباد یک الغزیره کوشه غریبه ساکن با ما
جباوان امت فان ریم العظیم فی اللہ شکر نعمت
ساخت تمتع المساحة تراغ و سمعت بامون بیستون
موسم و صحن عموم التباغ بتقبیل انامل ان قطب دایره
کمال او افوا و اول در حدیث که اگر حکیم را طول و
عرض و اوسط فی اجمه ملاحظه کردن ممکن می بود اعتقاد
لاشائین ابعاد را واجب می دید و سلسله غیر متناهی
اعتراف می نمود لا اوم بر مفاصل قوای مواد ان منقطع ارا اند
عنانی بیان بصوب ان معلوف گشت حضرت رب الناس

لی مونه مشقت نالیف نجاس را امت من بر نب مقول
که نتیجه او سلب قضیه منفصله عنادیه نعمت فرقت
و ایجاب متصله لزومیه نعمت صلنا باشد علی استین
انوارین و احسن الاشکال روزی که ناد کجی خبر من نظن
بالقصد و آله و عزیزه الایجاد با کوه وجود پر جویشاد
پناهی سعادت و استکان الی یوم القیام و اسله عقد
نظام اهل اسلام آرد بحکم و صا و

ربنا انزلنا ما لا یطاق لانا واعف عنا و اغفر لنا انت مولانا
تا معتدرا تا کل شیء خلقنا بقدر و ما امرنا و اضع کل لیسر یعنی
سلطان عظیم انشان با هر ابر بان الذی یعلم خابیه الایمان
و ما نحن الصمد و لا نلزم الی تعالیت اسمائه و توالت الاله
بر موجب استغاثت رحمت علی غضب منزه زار بر مرده الهال
با جناب الذین اسر فوال علی العظیم را باب جوی باران الله
یعنی الذین نوبت همجا تاره گرداند و صدای و اویم کند

این که بشود هر چه در این کتاب است
 در هر کس که بخواند از او جزا
 می شود و هر کس که در این کتاب
 بخواند از او جزا می شود

باز یافت دید کار فرزند آمانان محض و در کوزه
 از قادر دادگر خواسته می آید بجام دوستان ساخته باد
 اگر ندوی کرم این کل نیست کرم ز حال میل دل پرش نویابی
 دور از حضور پر جوران ما به نیل امنیت و سرور
 در تنگنای کنت تمحاض و بیدای جرت رای و شخ
 جدایی بی جلیس انیس که اهل من بیت مادی صفت
 اوست و بل یار غار که ایومم ذلک کالغفار
 غان بهمان و کار زجان و کار دایستخوان و رسیل
 بدکان رسیده اگر بر حسب مضمون **الغزین تیشبت**
بکل شیش دست امید بروه و نقای خواهی **اذا**
تضییع امر ما نظر فرجا فاضی الامرادناه الروح
 زده نمی آمد بقای جیات متذکر که در حیثت مرک
 مصور عبارات از انست بغنا بتدل می شد
 لعل الذی یجری الامور لکنه سجعنا بعد النزاع کما کنتا
 بان مشرب غدا بولوی بود دنیا قدس و مجموع کماله انیس
 تم تم تم

باری درین کتب فایز اباد که عدم جان و مونس دل
 جوانه و فریاد نبوت غنایت فرما بند تا صلوات جنس
 بدعا و دوام دولت ابد بویند بالصدق و الاطلاق
 اخف صحن ما بجم که عدس بی را بدوزخ فرستاد و غنای
 عادت الهی و مخالف لطف نامناهی خدام حضرت سلیمان
 بنای سعادت و دستکامیت و الا اکبر و فوج جفا القلم
 می کون امر واجب الاذعان با یون که مصداق **انما**
امرنا بشئ اذ اردنا ان نقول له کن فیکون فیکون بران
 منبع بنفا ذبویند که **بایدل قول الذی تمثل** مثال لازم
 الا مثال سابق شن با مور مطموره مور به مباشرت می باید
 نمود لا بتدل ما حکمت و لا را و قضیب نامی عدم
 استغاث بنده را بعین عنایت ملاحظه فرموده تمت
 بنوعی ارزانی دارند که مانند دیگران تخصص نگویند
 گاه و سپس گاه فرما دو مد در با علاء علیین برسانیم
 و با واره و انصرنا علی القوم **اکافین** در و از دست بیوفد

خدمه دیوان ستاده چشم سنا ذین زینم باقی
ایزد ببارک و سعادت لوی بقای حضرت اعلی را ای یوم
احشر و اجزاء از همه بهیوست موم فدا نگاه در آرد و
با کمال فرو و بجا و فرط رفعت و کبر با ریشک شجر طاو
اولی انجمنه شینه و ثلث و رباع کبر و آمان
بگویند من موروف به عباد

بر بد سجده فرزند نوید عنبرین خط مسکین نقطه محلی
بجای خواری سخن جاس اذ طلع علینا رطل شد بد بیاض
اشیاب سدید سواد الشعور لایری علیه اثر السور
ولایع فرشته احد از جیب و راجع نوت غلاب
و بسا کل رزبنه منی چون سبل رفا سر و قد و کل رویان
و مانند طره مطرای عیجه لبان و سمن بویان او حیه
بطریق که نینسبیم سقیم عباد بهر شمش مثال توفیق
ممر لیا که سبزه قرچین کان قند بار چون غربت در

بک

بکر ناده چین می ابتدا و سر عین که سبند بر ساره
غره برق حلال زین شهاب بجای م را در تاسک و پوی
به بطل منمهم کرد اینده با صبح صادق صادق خنده
رزان از قها من مکر بست از جانب صاب جنت
مولانا بی اعظم و حضرت عظیم مخم جامع فنون المنع
محرر کاتب الا و ال والا و افوضع اللسان فی
الغوابر بلین ابیان فی التیجر قریح قرآن فی کل علی
بریح زما نه ن کل فض جوهرا با غنت نفس ایند
تا جمع مناصح صفا دارح مدارج و فاسک مساک
فضل و دانش لک عاک عمل و نیش نمان
لک ارباب غنی بر بان جهان ساک طاقی سیرت
المخصوص بعنا بیت العالمین شرف ال دروله و
والدین حضرت اخوت اب کامیوم و کامیاب لا
زالت روضه اکمله ضاحکه بیجا و قلم و درو حه امر و
محضه بابا به کرمه که جز ارسال تشریف کرامت یافته

بود در حسن اوصاف و ابعین ساعا و بن عتوه
و کشته و بنان بجای و وصال جانان در شب
نقابی مرغوب و دل پذیر آمد **سمر** فقلت له ایها
وسهلاً و مرجاً **سمر** ایها ادا ب استقبال **سمر**
هر چه تمام مرعی داشته بمقدم بیوشن بسا و افرین
فراوان کسرا بنده ایثار جوار هر زواهر آینه فافه
و لابی سلابی ادرینه تنگ شاره کرده آمد و از دونه
و صفای حشا هده بشره بشره ان تا صدق منوم
سمر فضا کله مستبشره نازنیان سر ابر ده فضا
و مخدرات سر ادا ضمیر فانتز که با لم اشند با دغم توان
چون بنفشه مانم پوش سرد پیش کرده بودند و نه
لاله سوخته درون داریش کشته رسید و سمنان کز
چون کس مست خدی بیای قبح هر که شش درم داکر در
در صحن صغه سر ابا سینه بنش و بر جا و خنده
ناز و عار و بدار و شبوه و نیاز اشتغال نموده

احمد الله الذي اذهب غنا اخوان را و روزبان تساختند
فها که این موهبت را مقدمه مطلوب هر دو و جفا
و سر به اسباب عیش و جبات جاود استند و بیخ
و در نقابله ان سداب که رشتک بخت روی پهل
یا سبب عذار و نوز و وس لاله مکین کلان کند
غنیچه پرده نشین جامه چاک کرده کلاه حسن عاکر
خود را بدست خست بر خاک ریزد و بخین که گفت
اعتدال هوای مجز نمای عیبی و من سر انظر ابل انار
رحمة الله كيف يحى الارض بعد ما ضمت و جفا اموات
باغ و راغ ظاهر کرد اندک اناف کرده میشود اعداد
افراد اشیا و چون معلوما حضرت شربت بنایم
قبعت دستکاهی که کان اصف انواع کالکات
و عمان اصداف در اجناس معقولات غیر متناهی است
از جهت امتناع امکان بتعدوان عدم شروع و جفا
بیت و اعرضت عن ذکر اشقیان لا تأین

علیهم بان الشوق اکثر من وصلی فوالف عام کنن اذکر فورا
 ما کننت قد انبت فوطا من الالف **الالف**
 تا اذ وبت پیر وای دلم در وادی جبرست وای دلم
 وصل تو اگر سنجید او را بر وای دلم وای دلم وای دلم
 و اشارت پرنیارت جناب مولوی که با علام چه گوید
 حال این جانب بصد در پیوسته بود در باب چیزی که
 نسبت با آن پریشانی بیات النفع مجموعت از نوشته
 پروینت چه گویم وجه نویسم اگر بتفصیل فرود ای اکلینا
 مصایب شروع نماید **کتاب السماوات یفطران منه و**
الارض وخریبان هر کس که بدو هم شرح غم فویش زبان میوزد
 بدهنی نفاذ و طبع و فاد که هنگام درک صفای دقایق
 متعجب و بیان صل بدایع رقابون ترا کیسب الفاظ عقده
 تعقید بر عاقله عطار دمی اندازد مجلا این قدر منتهی
 که در زبان ما بعضی با حضور پر جهور ان ما به صفا و بهر
 مدنی ابا عشق و کارانی داشتیم ساغر لذت پر اب زندگان استیغ

که

که فلک دشمن نذیبی در دستکای کرد و جهان پر غم شدی من و دهان
 کج نشینم رسا گویم در فو منصوص در چه باستم همه صب الاغ داشتم
 به مجلس شریف تو ای منیع کمال هر خطه کسری باحوال
 صنم میگرد و غم بدلناش و مدغم **شعر**
 ربانی القهر با الازرای جیتی فواد بی غنای من بنال
 نصرت اذا اصابتهم سهام کمرت النصال علی النصال
 قضای بجهان المن اصل طلح و امثال هذا فرع تک المسال
 عیبی الله ان یانی بالنع من عین **وایچه کیفت** **استقبال**
 فما المسبول با علم منها من السال **سبانی** که سلسله
 سک اسلام را بدر عبارت فایقه و غر استعار
 رایقه ان ذات ملک صفات حاصل است عرض
 ایام و مختم شعور و اعوام مستدام بر ابواب
 تا علم عالم الغیب و الشهادة تابع معلوم و ما صدق و موضوع
 محمول مفهوم باشد مستفیدان بنیت افیم ربع مسکون

اجناس فضایل و انواع فنون با فاده لازم استغاده
 مولانا بی اعظم اعلم العلماء فی العالم عنوان لطیف
 البرهان نرجان آیات کلام الرحمن **بیت**
 بیان شرف کان بیان به عونی خورشید صفا برف و فای که معانی
 فخر روح قدس بند الهام خدا هر چه در خاطر و اندیشه آورد
 بر قدرت بود در ایجاب کنونی در مجاری غرض غرض کند تا
 المنصوص بنیابت الملک المعبود مجی المملکة و الدنیا و الدین
 که مصدر مجموع کمالات و مورد اشتیاقات جانب
 معقولات و منقولات مستفید باد بجمع اسماء الحسنی و جیب
المصلین محب لم الواد و صدیق صادق و الاعتقاد
 تحفه تجانی که زابت بنفشه هموز الف و طافت عثره
 نرس مثل العین دوخته باشد و طرف نیش که از
 ط اوست مدمشد و طوه لام شکل نیش و خج و دلال
 کلنج غنای مجوم الغم خبر دهد مشوع از کنص صفا و
 مضاعف بهر و وفا مزون بصدوق و صفا و لامزونی

نقشه

از عقل سمع و ربا ابلخ میکند و چون منشعبات حوا
 شروع منون اشتبا و متفاوتات اصول متسا
 رسایل اتفاق حسن تمام نه در آن حدیث که بواسط
 کلام اجوف و اسبلی ترا در ناقص در تصرف ابنه کلم
 که حرف مرفوع بالابتداء للفتب و انقض صفت و آرد
 بتعویل الاصل الواحد الی امثله مختلفه تفرع عشر عشر
 از قوت امتناع بفعل امکان با بد بالضرورة کردن
 واجب که حذف نمود نوبت ادراک مقاربه و مقاربات
 مقارنه از حضرت ذوالنوش المجید **فعال** **لا یرید** یعقل
 و عین در صحت و ما مستغنی میکند و نرجی می نماید
 بر مقتضای قوا **اجیب** **دعوه الداع** **اذا دعا** مستجاب
 کرد آنا و پیش ضمیر نیز که بی شرطه تعبیر بر ممتا و مضرا
 ضما بر و بی استفهام و استفهام کجنا با و اشارت
 خواطر و نبینه و ناکند با فعال سر ابر قلوبک لوالابصار
 و قوف نام و آرد الطهر من النین و این من الایس

است که درین دور پر جو مرتسل المصاب لازم التوبه
 هر راجعه را بواجبه و هر نوبته را بنیبه و هر
 لذت بنی را بنیبه و هر صفایه را کدورت بنی در قضا
مصرع و ابی نعیم الذمیر لا یقدره الذمیر قضیه و جنی عربی
 که بنده کی مولانا را طرد البت صور نمود مصداق این
 مقال و شایسته عدل این دعوت است لبیک چون قضا را
 از رضا چاره نیست و از خفا دور و بصواب آن نزدیک
 که **عسی ان تکرموا شیبا و هم یخیرکم** را ملاطفه فرموده این
 کسر سبب جزوی مجازی را رابطه ای بقیص کحل حقیقی
 نمزند و مترقب **ان مع العسر ان مع العسر**
 بوده صفت صدر محبطه عرض را که **عرضها المیتا و الارض**
 صفت اوست با دغام غم و شادی زوای چون
 بیم نماند زند و نکته حکمت **ایض الصبر علی المصیبه**
مصیبت الکفار را از گوشه گوشه فرزند کند آینه
 سیم خاتم شمانت اعدا را بنبرایک اربعه معنون این ده

تداوی

تداوی جو بنده **بی** یا ذالذی بعرف الذمیر غزنا
 بهل عاند الذمیر لاسی له فطر و فی السماء نجوم ما لها عدد
 و لبس کجیف الالتمین و العز و اگر ان جناب نیاید برسد
 برسد شکسته و لان من فضل نقضان قدر نیست کمال کرمنت
 ازین جانب کاه کاه کاه کاه طلبند چون بل نیست
 او را مانند کان نامة در انفعال ناقصه روزگار است
 و غل با زرا از نوادر و شوا درست و وجود اندر کمال
 حکمت همان حکمت لوازم حاجت مختلف می شود و ما
 بهذات لایزول بوض العوم عموم این باب مانیز
 مطرود و اندک لاجرم از جهت ذکر الوشیه و حشیه از
 از تفصیل افراد انواع بلیات عدول کردن دست
 بدام جنس اجمال زده آمد باقی مسند مدینه قضیه
 و در قایق بدست محمد ضفا مولوی که مسند البه اهل فضل
 ار استه و مزین با دایلی بوم الحش و المیعاد **م**

کرم الاوصاف والافاق
لن الاصفی

تا بحر کشت آن بکار کاه **والذین اوتوا العلم در جا نوا** سبطه
مانند کنگار سخاوت مجرانا بر اعانت کفار غریب بار و شایع
انکار فاطر فافضاست سجا بلوغت کوشش و گردن نو
و کس سخن را بتیلم سک مجمل الور و مشهور عند انعام
روایع زبور سازند و کتبها در صحیفه ذمات و رای پرده
متخیله ابکار بدایع معانی ارایش تصویر داده و از روی
بیان بر مابای بالین مسکین و پسر غیر اکین خوانند
مستشفان رواج انواع علوم و مستفیدان فوائد جنات
فضایل را بر **مختصر** و فکره بخور فاده سوزند
بجز شش مولانا ی عالم کمال سلطان الافاضل بر مان
اجرا بجز افضل **افضل** من الحق و الباطل نامر التشریح
کاشف الحقیقه ناسخ فروع الظلم و انظلال ناسخ دروغ
المجد و الکمال سیاح قفار المعانی اذ اخذ القوم اسفلت
بمنه بفتح نور او بنظم جویر المخصوص بعبانه الملك المعین

کرم الاوصاف والافاق
لن الاصفی
ایستاد بزرگوار
آید بود اهل و فایز
اندرین پیش و تا یاد و فرزند
ایستاد بزرگوار
در باب اول
در باب اول
در باب اول
در باب اول
در باب اول
در باب اول
در باب اول
در باب اول
در باب اول
در باب اول

لا زالت

لا زالت ملک الشرح مهوره **بذاته** وصل العلم مطرزة
بصفاته حاقط حد و رسول رب العالمین و نفا و
فروع و اصول دولت وین با و صدیق صادق الوداد
و محبت صفا و لاعفا و سلاج که از لطف التیسم
ذو روح آمیز و طرب انبیر در جهان جهان سرو پای
اضاف هرور بالا کشیده بت آن رقاصان کافوس
جوان بخیلان و دست افشان کنان سماع در آید
و بختی که از نامش فطرات امطار ابر بهار آتش در
کستان جان عجب باکی سوت جوهر شکنه مانند
بنان سیمک و پاسبان عذار قندار اغاز عشق و
کرشمه و ناز و غنچ و دلال و خنده بنا کنند بهرگاه
با و فروردین و هدم قافله نمانه چینی فرستند
نماظم امواج بخار میمن خوار نخس و تراخ و رشد
نزاح افواج عساکر قضا و قدر تا نثر تنوع و البان
نه در آن مرتبه است که وصف لاف قلم نهی شکم

جامه غزین عثمانه که در عرصه سلطه بیمن باض کاغذ
میان شکامه خاص عام و صغر و کبر و فواج و غلام
بر کسب سابه انا قصه خوابی میکنند هر جا که است از آن
جس چون قطره و از با مون فرزه حکایت توان کرد
لا بد بر موجب **بیت** شروع در غرض کان بغای برسد
هزار بار ز کردن بهت ناکردن مردان فوضی غیر و دست
امل بحبل المتین کرم جامع المتفرقات که بسبب تائید آن
هو کانت سموات عناد صر ارجه را با نضا و افزج و
نباین انبیات و اختلاف کیفیات در سلسله احوال
با سمد که پوست ارزانی فرمود چنان زده ایم که فرما
بتداع و انفصال با اتصال مبدل کرد و **و ما ذلک علی**
بنو سرائه علی علیهم السلام و بالا جابه جدید و اگر آن
جناب کریم که موصوف صفت **انک تعلی خلق عظیم** است
از کرم عظیم و لطف چشم بر عادت قدیم از حال این جناب
استفسار بنمایند افراد جفا بای در هر چه وفا و شکر

واعدا و بلا بای کردون دون پرور چندانت که
اگر خامه الایسب سمرمانند پر کار بولاد پای صدال
پیرامون مرکز دایره تعد و بیان ان دور آن غایب
سرا انجام چون سوزشش از کخته آهن جبر سمر عکال
بنار د کوسه فسرو فیروزه دوارج با قوت نایج خاکور
هر سحر تیغ زین کشد و در فون می کوشد و این زال
رو بهی نین منلقه کهن را از دو جابر میان بسته چون
هفت جوشش را بقصد می پوشد کاه که بگوهر و
نتمه از درد دل تقویر کنیم تا به وفغان سنگ بر سینه
زمان پیش آید و در می که با دریا غنی از بکار غم جور
کوناگون دور تفصیل غایم از رفت قلب غریب است
خویش گشته از خود می رود **و** راه خصم بسته شد از راه بطور
کو منفی تا نفسی را نم ازین بر قدر که شمع وار باشد مقل
می گذارم و بر سندان مصابره چون موم نرم می موم
خایسک نظافت تربی ایم **تدیر** حبت بر سپر انداختن که فضم

سنگین بدست دارد و ما بجهت اعم و الحمد لله علی کل حال
بانه چمن جو یا کلش شمع بهمال قدرت
مزن با آذن مؤذن و امن مؤمن

تا بمشیت منشی نون و التلم و ما یطرون و الذی بعلم تکلیف
صدور هم و ما یسئلون حقدوی نصب پوشش
بیرین کار مرغ منقار و منجی مار سپر سماز خود
مجنر انار که در حقیقت بان عیس بعلم الناس
المهد صیبا و جبهه تبیع بدی موی صفت آرد
کالقر انانف و البرق انکافض بیک جستان از قورنخاک
قبروان منزب دوده دوتا بسر حد خط بلا دالبغ منقار
کاغذ رسیده با غار آواز صریر بر کتر بر که مقهور صور
بدایع مخدرات بیان و مثل طه نو غورسان الفاظ و
مغایبت طاسان خواطر اهل حال را در صحن سینه زار
کلشن نش ط از روی ذوق و صفا به تنج و جولان آرد و

طوبیان

طوبیان نشین روضه اجنات لشکر شکن شکر ستاین
کرداننده بلبلان فون اکان کلستان جنان تر اجماع
کوس رصوح معارض غزنا متنهای الجیست و مدبول
سازد و فلم حکم رقم مولانا بی اعظم و والد اغرا کرم فرید الله
و الزمان اکمل نوع الانسان فی ابیان کتبع معالم الشرح
المنیف و جمن تاثر الذین انجف و ابی ولایت المجد و لکما
نارده الایام و اللبیا ماکک ماکک النعوی سالت الک
النعوی یسلفان العلماء العالمین ستمس الدولة و الذین یار
و الذین حضرت ابوباب کاتبین سبیل الله علی المسلمین
فلمه و بیع المؤمنین و بله و طلمه که سر و جرح جانت تجری
من تحتها الاثهار تخفوق و مجز صاحب عیار قلب و سره
انواع عقود اجناس ند قبوح است در میدان
تصب السبوح محاکمه بقین لافاده المستفیدین بل عامه
الناس اجمعین در غمزوح از بطل و نقض معارضه
منع بلا طالب جری اجنان و جارب التسان با و به بیان

وصا و بعد از سلامی که با تالی زعیای مسرور مستقیم التمام
للفش را قبای خوابی **تالا عین رات ولا اذک**
ولا فطر علی قلب البئر است آبد و بیای که کل احوال
تو بای که در نسیم مشک الین غیر نسیم شین تا نذروح الله
مخرف کرس ضریر، در ز آدر ابصر کرد ایند بمعروض علم
اندیشه طول و در با عرض جناب ابوتاب کام بیاید
محبوبت با معلوما اولین و آخرین و لسان القدس غرض
اسرار کلام الله رب العالمین رس بند من آید جنک
جو ابر زواهر لطایف عوارف ربانی و عان صدف لالی مسلک
دقایق معارف بجای یعنی رساله که در جنبه مسئله ولا
بگویم بکران صدر صفتها العارفین صورت اعلا باشد
کنسل الاما و وصل الغوان بطالین که تو لا یذوق عم
نزول اجلال پذیرفت با استقبال آن طایر شبان ترف
و کمال دل شکسته بال و جان انقذت حال از یکدیگر در
سبوت و استمال کرده و طایف تعظیم بتقدم رسانند

ز دو ددل دماغ او بر پشت زغم خوشی عید و مسکفت ترا اکنون سواد کی کردی مکین بظنون
سواد غیر و امیز و مسل سواد بی هیچ بریح و طول سواد بی مسکن بر روی بر از چن لیکر انوی دو
که تا وض دیم پیش نوح مگر جاش دیم در کوشیدار جوار و تیر تیر این فصدید فرود آورده بر سر پند
ز خاطر جوی او سر بر آتش روستا کلک غیر با بردا ازین برسته سواد بی حبت نو پنداری ز بوم سرور که
کجی در راه سودا سرفشان کجی از ره بوی بازمانده ازین سر با ز بند و یقیم دار که دایم بود غرض با قدم
بزرگ با نهاد دایم مکر دشمن رسد بر خط دلبر جو حال و روز کنن نماز برین و سپهر و مکر
عبارات جنین را در خط کشته و کرد استخاح کون که ان عوز جالت با رجاع هوای حال منت صل و اتم
جایم مع امید و صحت میاتم فک و حاکم دغ را صدر جوی از نوآ سرم را سروری از جانب
الطایف ز شرح شهنشاه و اگر اولی نظار ز رمان خواهد که بسر اید بتویر قلم خواهد که نماید تخریر
فرومانند چنان در دور کجا بنحو قول داخل از افوار ز شرم و خجالت انفا تقصید شود این شرح دان کرد
بجی نشان آن دهن بدان چون پیدا و نهان بجی مصفا روی جو است بجی مرسل زلفی است
به پیش نیست یعنی تیر بجزین نویسی مسطور بجی همت سحره صحف اخص بدان سیاره دیدن
بجی خاتم ان عمل خندان که دارد در تصرف کنیز جان بدان حبت هلال طاق ابرو بقدر هر دو عهد فرود
بسران میان کرجان نهاد و لیکن با مکر فون در میان بدان قامت که لعمرا و کما بدی کند شیک کمان را
با عیش کردن نوزدم باشک ره روانی کلام بهمد بخو غغ استوارم بهرمان جوهر با بیدارم
با بیدم شریف و صبا بشویم در غمهای حیات بدان دم کا درین ز خسته دل بیغاهی که کردی او را
بقلب کار ان شرح د که چشم سخت تر زنی نیست سوگند که از غموت جان برشته کام که یکم قرال از ان سواد
مکزوشید میان برین جان و اگر زره از من نماند شدیم چون دستان با بدیدار بنویسند بازم بدید
قلم بر نه مدون دید این کمریت از بر این دستیار بگرد از شک رزنی قوه کم که تا او شست ان با عیش
چو سخن کرد مهر با نهاد بوسید و بدت بدر دوش بگفتن ان چو پای این سیکه با بر این نامه را و زود را

بموجب آن خدایی بر تو گویند که بشیر خداوندان خدا و این چنین جایشی که داد
بدین خوبی که در عارض نهادد باین نوری که تا در جنیت که دارد ماه را بر زمین
با بروی هماننداری که در کار بسود خوب رفتاری که در کار عجاب کان ابروی تو
بغلاب کند گیسوی تو بجاد و فرس مردم فریب بد بپوشش سرو جانیت
بانی موسی که میکوی میانش باین نری که همچو آن در غنج بسکین نعطات بروی کلان
بشیرین نکته ات از غنجه تنگ باب دیده من راستی با هر کرم از سوز فرات
بجوانی که زیر کوسم از تو گرفتار از اندوغم از تو بستلای عشق بروم
باستغیاب از بود و نبودم که بر حال منی بیدل بخشای ز کار شکم ای عین کیشای
بدل عریب تا داغ تو دارم سولی بویس از باغ تو دارم رخسارم داغ دلم
بوجانان با فغان غنچه اشنا بدید امید زهر سوز و شش ز دل و کسالت جوگرند
از آن بی چشم فکرت برکت در فضایل را یکجا یک داد داد با نزاع کفاف در زمانه
جان شد در زهر مریب هر که در داغ نبودش خنل چون مهر بخل چون گلک بر کاغذ لکاد
بر خطی که جان را بود از تو زحمتش رفته در خط جان تو کم از تیش رقاغ خط جان
بدایع در عمارت روان او سازه در انشای باستان داشت اصول حکمت از غنچ میس خط جان
کلام او بملح و وقت بخر احوالش را کرده تفسیر بنو صرف و فقه طب و نجوم بدین نیت در خط
بوستن و ساز و شویش بسج برد از زهرندان دنیا چه کرد آن فعل را تیز و لعل بکسر زان با خوش زد
زانش و طلب در مردود عیان گشت این خبر بر این حسب چه کرد آن فعل را تیز و لعل بکسر زان با خوش زد
بدل فغان که برین گشت لازم که باشم بر تقدیر حکمت جازم کنم افعال قیصر دو اظهار جهان کاید غیب زویش
بقتصد مشتری دارم کند ولی منت از وزیرم تیغ کینه میان بندم کنون در جهان برارم زین میان کند نمیدارد
شود زود دارم روشن گنج که هست او دامل اینه کردا کنم زو کار و بپوشش ارم مگر آب آورد با روی گام

این غزل در مکر کارم از زور خود
کتم مستطیرش از لهر وزر مکر کارم از زور خود
بدر کفایت ای سر موی بگردم ز چنان وفاداری نه مردم وفاداری نمود و صبر میکرد
ز دست جو جام غصه میخورد غریبی و غم غم و غم با آن بکنند نه این سه کارش بسیار
ز بار دول کفار مجلس افزوز به شب شمعان بود سوز شد از فدا و وزاری اینچنان زار
که شد کز ار روشن رخسار بگل کرد دوری از خواب فغانش هیچ در دل طاقت و تاب
سپاه غصه شد بر جان او چرخ زخم خوردن رخسار جان و جانیک بچشم گشت روز غم نار یک
بغروب افش گشت نزدیک جو کنت اهل دوست غنچه غمگان دانای تک سوغ
بش جو کنت مستولی برورد در بزاری روی سولی آسمان کرد بگفت ای بار کسین
درین اماندگان فزایدین کس غریب و غنچه وزار و جوانم روی جو بر در لغت ندانم
خداوند ای عقل اول که از وی او پیش شد مشکل باه و ناله و دل سوز آدم
ز شوخ جنت و حوائم هم بجمع اب روی نوح نوح بجا کشتی تزل روح
بوز جان ابراهیم آذر که از غنچه نوزد خود در بار از بنسیم فرج از بر قربان
بذکر یونین از زمین و بی بیع بیوغ و مین ز لیسجی بجوموسی و وضع
بدان دردی که درین داشت بدان خون که در دل داشت بنوب
بعم و افرجین مظلوم بوز عاشقان از اتش شوق بترق طالبان لذت دو
با کشف عافان زار محبور بدر دیدان خوار رنجور باموشان علم بی زبان
بکلم نامان کوی بی نشانی با فلک جگر سوز میندان بتران دلدوز و لیلان
ببر و داتش دلها بیچاره بناب رحمت جانهای انگار با فغان درون کنایان
ببویا بد دل زبا و جان ببا خردم درین بنیان هلت با و لیب دران زندان و خشت
بجویش مردان در کفار بکسر زنج بیدان دردم بباب دین ایام بی ضیق

مناجات مهر مهر

کتم مستطیرش از لهر وزر مکر کارم از زور خود
بدر کفایت ای سر موی بگردم ز چنان وفاداری نه مردم وفاداری نمود و صبر میکرد
ز دست جو جام غصه میخورد غریبی و غم غم و غم با آن بکنند نه این سه کارش بسیار
ز بار دول کفار مجلس افزوز به شب شمعان بود سوز شد از فدا و وزاری اینچنان زار
که شد کز ار روشن رخسار بگل کرد دوری از خواب فغانش هیچ در دل طاقت و تاب
سپاه غصه شد بر جان او چرخ زخم خوردن رخسار جان و جانیک بچشم گشت روز غم نار یک
بغروب افش گشت نزدیک جو کنت اهل دوست غنچه غمگان دانای تک سوغ
بش جو کنت مستولی برورد در بزاری روی سولی آسمان کرد بگفت ای بار کسین
درین اماندگان فزایدین کس غریب و غنچه وزار و جوانم روی جو بر در لغت ندانم
خداوند ای عقل اول که از وی او پیش شد مشکل باه و ناله و دل سوز آدم
ز شوخ جنت و حوائم هم بجمع اب روی نوح نوح بجا کشتی تزل روح
بوز جان ابراهیم آذر که از غنچه نوزد خود در بار از بنسیم فرج از بر قربان
بذکر یونین از زمین و بی بیع بیوغ و مین ز لیسجی بجوموسی و وضع
بدان دردی که درین داشت بدان خون که در دل داشت بنوب
بعم و افرجین مظلوم بوز عاشقان از اتش شوق بترق طالبان لذت دو
با کشف عافان زار محبور بدر دیدان خوار رنجور باموشان علم بی زبان
بکلم نامان کوی بی نشانی با فلک جگر سوز میندان بتران دلدوز و لیلان
ببر و داتش دلها بیچاره بناب رحمت جانهای انگار با فغان درون کنایان
ببویا بد دل زبا و جان ببا خردم درین بنیان هلت با و لیب دران زندان و خشت
بجویش مردان در کفار بکسر زنج بیدان دردم بباب دین ایام بی ضیق

بدر کفایت ای سر موی بگردم ز چنان وفاداری نه مردم وفاداری نمود و صبر میکرد
ز دست جو جام غصه میخورد غریبی و غم غم و غم با آن بکنند نه این سه کارش بسیار
ز بار دول کفار مجلس افزوز به شب شمعان بود سوز شد از فدا و وزاری اینچنان زار
که شد کز ار روشن رخسار بگل کرد دوری از خواب فغانش هیچ در دل طاقت و تاب
سپاه غصه شد بر جان او چرخ زخم خوردن رخسار جان و جانیک بچشم گشت روز غم نار یک
بغروب افش گشت نزدیک جو کنت اهل دوست غنچه غمگان دانای تک سوغ
بش جو کنت مستولی برورد در بزاری روی سولی آسمان کرد بگفت ای بار کسین
درین اماندگان فزایدین کس غریب و غنچه وزار و جوانم روی جو بر در لغت ندانم
خداوند ای عقل اول که از وی او پیش شد مشکل باه و ناله و دل سوز آدم
ز شوخ جنت و حوائم هم بجمع اب روی نوح نوح بجا کشتی تزل روح
بوز جان ابراهیم آذر که از غنچه نوزد خود در بار از بنسیم فرج از بر قربان
بذکر یونین از زمین و بی بیع بیوغ و مین ز لیسجی بجوموسی و وضع
بدان دردی که درین داشت بدان خون که در دل داشت بنوب
بعم و افرجین مظلوم بوز عاشقان از اتش شوق بترق طالبان لذت دو
با کشف عافان زار محبور بدر دیدان خوار رنجور باموشان علم بی زبان
بکلم نامان کوی بی نشانی با فلک جگر سوز میندان بتران دلدوز و لیلان
ببر و داتش دلها بیچاره بناب رحمت جانهای انگار با فغان درون کنایان
ببویا بد دل زبا و جان ببا خردم درین بنیان هلت با و لیب دران زندان و خشت
بجویش مردان در کفار بکسر زنج بیدان دردم بباب دین ایام بی ضیق

ندادم قیامت این بار ز خاک بر بادم رس ای درای دادار درین دریای اتق موج فزین
اغش یا غیث المتغشین ز لطف فخر بکام دل ساسم و یا بستن بیت قمر خاتم
نفا د اندم کل خسبر خاک بر آمد نوره از سخنان افلاک جو تر عینت اولی غرض
بیامد بر فوضی چون شست بکشد ضاوند جهان کارش بر آورد مرادش را روان از در آورد

اول تویش کم ای بوزنیک دورید کتی قران بار بر موشد از آ ایر صاحب قران
مجو بر کشتن انجم در آنک آنجسی کور مدی کوز لار بله کردن نونک دیکر قران
کل بوزک کرد بد ایزغان انجی ارکان در کوز کولایه فواخ او سبند اشمندی عیان
کوز کج اول پیش و انج کوز لارم دو کوز بار ماغن با قاق و جب آله با غلغان
ای صینی بی کوبک داتما بار بوجیم تیرا کوجی باشیغه نابغایار اجی دیک مکان

ایه فراقک غلیدین جانده اون کوکله ده اونکا نوشکان قیل کی جسم ارا عم بیج و تاب
کونکلی کلکو غدر باکل بوزی عکسدر یا کشتنک نابیدین کردن اوزره کونین کسحاب
رشته جانم اوز لور زین ساری میل ای تب کر چه کوراک قیسقارور هر فحی تا بسته تابت
ناس بوجیم فاله او نیدین جقار کوکله یه دود اولور جولا قی اوت اوزره تا میرسه کباب
ای صینی ای کیم وصل اوله بن جنت دو جور جرم دوزخدر رشوق او نیدین اند اعذاب

کتاب مظلوم مولانا پور بکاهی

الا ان صابک ارباب غنح بیا کوشن کن فضل از باب غنح توی فاصدم کجا سیدت
چه فاصدم که مقصود هر منتقل قدم نه سون مقصدم قاصدا که صد جان پاکیزه تا بدند
ره و رسم یاری بیایان رسان زمین بو سینه منی کمانان رسان بیوس از لب شوق من خاک جام
علی ساینها هدا یا السلام از ان تربیت طبیب و خاک پاک کوی بو مدش جان مر باک خاک
جو سرمه کیش چشم اقبال را زمین عوضه ده صورت حال را سلامی بکو از سوز کردن

ز تیغ جذای دل از زده سلامی جواوش اهل صفا صفا در صفا و وفا در وفا
سلامی جوانی کس عیس دما که دل را ز هر رخ بخشد امان سلامی جو مردان اخلاصی خاک
که جان را ز هر قید سازد خلاص سلامی در دو سوز و کد از سلامی نه شوق و سوز و نواز
سلا می جنان با غم انجسته که صد ناله در مردم انجسته سلامی کیم بر کوه آرزویش
جواب برهاران بگریش سلامی که کز خاکش مرغ باغ غصه بر دل غنچون لاله داع
جو بگذاری انجی سلامی زمین روی اخلاص نه بر زمین دگر باره نوساز غنچکن
بجانان زمین کس که عوض من بکونتا وصل نوام مانع دور دلی دارم از زمین کالی غفور
درون جو غنچونم کشته فون شیک ز خون جگر لاله کون فده حلقه جوی زلی خدیوی تو
تین جون میان کج از جوی تو نند از شوق جام شیک منی لاله ام فودان فطون که زیز در جام

دل تنک من بود جام تنک کسنگ چه سنگش سبک جو بر جام من امد از جو سنگ
رو دل در تنک اشک لایبک ریند حال خود برانگ که نیک دم شوق در دل جدای دلیک
نه چندان کشتن خشت داغ و درد که در نامه زبیر اتوان شرح ز کعبه ربانی صحنه خامه را
جان بر که کوه کتم نامه را کرا ز خون دل کشت بر جام من و راز درد و غم تیغ شکر کام
ترا باد در جام کیشی صدام صوح و تیغ کالی و غم و السلام در قرین کتاب مظلوم

بیاسیفا در ده ان جام جم کز اینه دل بر دزنک غم بیک جو عزم از غم رباییم
بش و بی وصل شایم دن بیاس قیاقتمه غم زدا بز ن نادل رفیق ابد جان
که از کلک نواب عالم مدار شد بر کرم بر سرم فیض بار ز جو کرم رشید شد پدید
بلب شسته ساحل عم رسبد صبا امد و بوی جان محمد صفت ترشح لب از شکر جام شمس

ز یوسف لغامه شیرین کلام
 رسیده از جناب سیفان خیال
 که از فیض یوشی دلم زند
 شام دل از گشتن غریب
 بعضی حرم سبز خضر فام
 سوادش بوش بیکر حکیم
 کتاب موشع بدرج درر
 سکعت از فرخ عموک کل روح
 رباعین خوشبوی آن ناره
 بنام شریع صادق مصادف ظهور
 که مکین م و غیرین رح
 بتبریر کردی روشم عطر
 باقبال فرضن که کن توان
 بسوی که امین سران بوند
 نفس ساز حکین ز خاک درش
 بیالی دی فرصت عرض حال
 نه انان نیاز می که اهل گار
 بو شمع سر ایای سوز و کداز
 دعایی که بنده اجابت باب
 جو فرغ شوی از دعا و ثنا
 برون از دست از و مند م
 که یکبار گرفته کار آمد
 به بنده احب ای ساربان محکم
 عبور کنگان رساند پیام
 کحل امد از روضه جان فزا
 دیان ایالی برارض کشت
 نه کل سبیل بر رخ سترن
 که خضر از غلظت زین کل کرده ام
 سخن کونه از در که عز و جاه
 خطاب مر شیخ بعد کفر
 نه ان نامه غنبت بخش حرم
 ز ندبوی مهر و وفادار دماغ
 الا ای نسیم صبا کینفس
 با مداد خیر او بی آنچه
 رس چون بدان شد فرخند قال
 باغ از و اجال شو کنگان
 هم ایای بار اقا کشتی
 بمجود و وصل جان پرورش
 زمین جوده بیالی کمال کجی
 بصورت دهنش بر افسانه
 دعایی نه سر طو را اهل ریا
 دعایی خواش شهن مستجاب
 بگو کای می فتح ز اقبال و جان
 جو وصل تو نسبت نور سدید
 زبیداد دوری ستم تا بسک
 که باز از غم دین یاد رکلم

زمانه که روی از صحرای برآمد
 تو کفین سلج خاک از جا برآمد
 گوی آمدند از کرد پرو
 جوانی از زمانه و روح تون
 همه غایتکاران نا جو اندر
 بود و در میان بنام و درم سرد
 جو دوران علم بر و نه حال
 سینه جوفه بنا کبر احوال
 جو مویب کسپر درازان
 جو چک از زخمان مالند
 در من حراجی وار خون و در
 جوی که بر و در اکلن زمانه
 ایاط و بیک مسیحی نفس
 دم غمرا فغان نوداری و بس
 سوز زاناس تو کاینت
 موی کل ایمن باج از تو یافت
 روح دل جهان ز پیغام
 بدوران نسیم صبا نام نعت
 نومی محرم راز بر مقبل
 برندان دل تویی کفین
 مدام از پیام تو نشاند
 بروبت در بسته هرگز نباد
 عکین نوازی قدم رجب
 ز روی ادب وز ره اقرام
 که است استانت بیانه
 ز روی ترقی فیه کان هم
 و هم درش کعبه ستلان
 همه اهل دل در پناه و بند
 سخن دان و دان تو ز غنچه
 بطبع از چند و بیعت بلند
 ز سر نامه روح مغفون کجی
 بونای از رای او اقباب
 بنام با به مکه ان نامدار
 ز ایصال و دو بود کار
 کل دولت شمشق غازه بار
 چولب از بطن کن خشکبوی
 بوضوح که با بی حال سخن
 دعایی با خلاصی عرضه کن
 ز اخص دروی مستطافی
 عبودتی از کمال و فاق
 سلا حوشی شتر و نیاز
 چنانی سخن تجر بر راز
 بگو گاه تر اروح قدس
 چون که رحمت نه ازین خط دور
 بر فتن و دور رفت از بر
 زنده بد ایسان که کل دار
 نیامد دیگر نیت نیک از درم
 نوز چنان بود کین ال نصیب
 بیاس بد از سریه و ولت
 ازین داغ حسرت دم برش کشت
 دم روح نخی تو بخشید صیت
 نسیم مغرب داغ از تو یافت
 تویی واقف سر هر بند
 امیدم بامه شدت و بس
 سوکای از روی صدق و نیاز
 بسوی و هم درین کن فوام
 رضن قبله خیل صاحب لان
 بعد جان و دل بخواه و بند
 نه از جود خاطر و طبع صاف
 بود بال انفضاح اکملاب
 رخ و دو لکش جو کل نیاز باج
 به کام وضعت نیاز کن کوی
 تمنا از رغابت انضصال
 از و منبت کفنت اشباح
 پس از عرض اخلاص رخ صفا
 زخم جگر خستگان رفت نور
 ز جوع خانج که چکان بدن
 بگردم شوق شوق غنچه
 و نه از روی بس در کین
 فلک بر مراد بداندین کشت

ایاط و بیک مسیحی نفس
 سوز زاناس تو کاینت
 روح دل جهان ز پیغام
 نومی محرم راز بر مقبل
 مدام از پیام تو نشاند
 عکین نوازی قدم رجب
 که است استانت بیانه
 و هم درش کعبه ستلان
 سخن دان و دان تو ز غنچه
 ز سر نامه روح مغفون کجی
 بنام با به مکه ان نامدار
 کل دولت شمشق غازه بار
 بوضوح که با بی حال سخن
 ز اخص دروی مستطافی
 سلا حوشی شتر و نیاز
 بگو گاه تر اروح قدس
 بر فتن و دور رفت از بر
 زنده بد ایسان که کل دار
 نیامد دیگر نیت نیک از درم
 نوز چنان بود کین ال نصیب
 بیاس بد از سریه و ولت
 ازین داغ حسرت دم برش کشت

بوقت صبح می نماید در وقت در آن صوابا دید بکشد چند روز بکشد و همان کشته چون بان بر خاک داند
 جو خاک اکلند خود را بر آن که با خاک را بهت را فدا با تو بی این شیخ زان حق سحر خیز که اسان بگذری بر این شیخ
 درت بشکند بر بخاطر نکر در صبح با دامن تر برای که با نیت اقیم با نذر این حال و با نیت
 دی در استین با در روح که بر باد بان کشتن انوح دی بر لوح اب جوی فاشک که بر سطح خاک کوی فرانس
 کند کل در هویت بر صحن کند روی از نیت لاله پاک شکوفه بر سر رخ سحر خیز بود از کبسه بدلت در دم بریز
 ز جودت عجز را دانی از زردنت با همین رخت در بر چادر و سر و رقصان در هوا خدنگ بید از آن از برایت
 ز شوقت از خوان خون شده به پشت هر سو که شمع درده نیت چون دم عین روان کنش شفا که اندر زنی چار جان کشت
 ز نامر هویت خاک در دا ز شوقت این را ز بجز در با تویی گلگون سایه چون کل تویی اکل کل کتا ز تو شنبیل
 مواد از تو سر و جویبار دعا کوی تو بیک کوه ساری چمن را روح نامی در تن از تو جویم کبر شاخ امانت از تو
 چادر و سر و در چاره بر اندازنی بهم در دست بعد لب میخاستند ستایش کارش از دهانت در کشتی
 چو این در چمن مشرق و چاک برت کلما رخ افتند درگاه تو چون دلدار است افغان خزان زهر و برست گلبرگ ریزان
 کجای بود بدست سبیل کوی کبک لب بر کل بر زمین بود جس بر صدم در روی خزان کن زلفی سگ ساشا نبرین
 علاج جان چهاران عشق دوا می در د افکاران عشق جو بر و بجز است مسافر چه چند کر ز روی لطفا وافر
 بدان مرغ با بون که خویزه که گریست از هوای دور پرواز **صفت مرد فاشک**
 در آن مرغ جوان بود نه با بصفت در روی زلفش با یک دست از فرستاد کینه یوش چینی بر با چون
 جو زلف و روی خویان در خور کشته نوح شب بر کتبه روز تو این که تا بیدستان بوقت نوح بند صورت جان
 جو او از خوش اطمانان کار دمام با هواد نوح کار جو او بر لوح صفت کل کارند جو صورت فعل بر جان کتبه
 بهی که دی روان برابر کار جو کلک صفتی صورت کجاری رنگ این ز شیرین و شنا روز نوح بنای راقا با
 در و دیوار عالم را بخیر جو ابوان نخل کرده تصویر بر کلک که صورت طوازی سپهر از سر نمانده نوح بازی
 چنان نوحی پیر و از صورت زلف نغشته های او مقصر جو کوی کلک و سوا اشکارا بد عوی بر زدی نوحی قطارا
 جو فکر نغش پیر و از دست نغوش مختلف بر وجهی است شده از شک طبعی وقت نیر کجاست آن بان را ز رخ زک
 اگر کوی عذار دلان حسن ملک رفته کشتن دل بر این **صفت پیر و مهر**
 شد اندر حسن زو بر دست ز بخت بگفتن کای برای خود تو فر جو او تو می شود در کونالت بنا بدست خود در حلال
 نکر در کم بوی قدر وزند پدر که جو جو روی نهد بند بتمین انا که صاحب اختیارند منع قیتم در بند دارند
 بود

بود زه بر کان از بهر چونند برای زیب باشد بر میان بند چه نفس است از کت و جس کلک
 ز خون که در د کوزار و ناز از یکد ز راه بنداد و نیزه سردار شود سر و جویا بد بند و ستار
 که تا بر نفا بد سنجی لبست بنارد در میان بکوان دست قبار که نباشد بند عسر
 نیکر در دل ان را نیک در بر معانی را بود از قید لبست بر اهل خوابی فضل و نیت
 نکر در وقت از این شکسته بقیعت تر بود اندر بسته **صفت نیت** سوی نگرش مهر قلندر
 شبی چون روز اهل تیره در و خشم کواکب کشته خیره سو بنگرش مهر قلندر
 گرفته کیمت و اکلند نکل بسوک مهر کردن رفته در تل زلفی چیده ماه اکلند
 ثوابت جله در نام شسته لب خنما که مهر از خند بسته شکسته سباران زان خار زنی
 جانست هر کی چون قلب بر جا جان را محرق و دمعن بودا مبدل کشته ان صبر ابودا
 در خن مشکلم انج از در این منظم عدیل اتنی و دو و دجستیم گرفته چون دل داد ان سبایی
 جهان را کیمبر از همه تا با می **کتاب مهربانان محمد**
 اگر کشید ای باران صادق درین غم سوز با من موافق و اگر نه همین با نیت دارید
 مرا تنها بلفی می که آرید که کسی هر از کار دینت شروین بنور از ناض و کشت شروین
 چو ده فان رفت در کل مابار نباشد ز قوی تر کسی در آن کار اگر کام بود در کام نمان
 ز کشتی سر بر ارم محمودیدان و اگر پند را دم در دم شمر از و در دم برون از م شمشیر
 چو این بشید اسد کما کما کرم باید شدن مهر تو در چاه اگر چه سر از حکم تو نب
 بود چون چاه تر دامان و نتم چون با دهرت در جهان رو بگردم نیت کنور را به بود
 زغم بر بخود را چون سینه پیرم راه او یکسر بسته بتیج ای مهر ارم صدی که چه
 ببقتم یک بیت چون سایه از آن و اگر در پای می چون کا بم عنان از دست دوش بر نفاع
 و اگر چون تیغ اندر خون نشانی نیان چو کوز از من کرا و اگر چون نیره ام در بند دار
 بسر خدمت کنم با جان سپاری و اگر صدق بند از نی جو ترم نکیش خدمت دل بر کیم
 ورم بی بر کشی از زور و ستان کان وارث روم از جان تریان جو مهران مهربانی زان جوان
 بدید از مهر بر جویا ازین کرد

۵۲

تاریخ فیاضی که در این کتاب در آنست
و این کتابست مجلس با او توفیق
در روزهای که در این کتاب در آنست
تاریخ فیاضی که در این کتاب در آنست

اما بعد فان حمد الله اولى ما يدرى به والصواع على نبيه محمد
والدعوى فاني تارانت المثلث لقطر في غايه
الفصاحة لتضمنه الفصح والكسر والضم وكل واحد من
ا حركات تبصير معنى على الافراد فانثرت نظمه
وترتبه على الحروف لكن بسهل حفظه مستعين بانه ومصليا
على محمد بنسبته وآله وخسرتة **والفصيح هذا**

الترتيب الافرغ
يا مولعا بالفضيل والهجر والتبج
ان دموعي غمرت ولمس عندي عجز
بدا وحيثما السلام رمى عدو السلام
تيم قلبن بالسلام وفي الحانته كلام
ثبت لارض حرة موهبة باحزرة
جدني الادم علم ويايتم لي حلم
و قدوة ليش في الحانته
انظرة بعدة على الصفة
ما يراه انتم في الحانته

حدثت بوم السبب اذ جاء مجدي السبب
خذوني بوم السباح قدي مثال السباح
دعوت ربتي دعوة كما ابل لي
ذوقت كونه الشرب ولم اذرع
رام سوك الخوف مع الطرب
زاد كبر اني التي من غيرة القيا
سار مجدي الملا واكثر الشوق
فشكل له كشكل قين بالمشكل
صاحبتني في حرة في ليلة ذي حرة
ضنته ونبت الكلا جهنم
ما شتمتني شك خنتك في المراسل
من انك في يوم ذرة وادام

حدثت بوم السبب اذ جاء مجدي السبب
خذوني بوم السباح قدي مثال السباح
دعوت ربتي دعوة كما ابل لي
ذوقت كونه الشرب ولم اذرع
رام سوك الخوف مع الطرب
زاد كبر اني التي من غيرة القيا
سار مجدي الملا واكثر الشوق
فشكل له كشكل قين بالمشكل
صاحبتني في حرة في ليلة ذي حرة
ضنته ونبت الكلا جهنم

ما شتمتني شك خنتك في المراسل
من انك في يوم ذرة وادام
من انك في يوم ذرة وادام
من انك في يوم ذرة وادام

فانزلنا من السماء ماء فاصبح نهرًا تجري في وادي
فانزلنا من السماء ماء فاصبح نهرًا تجري في وادي

طارحني بالسطر ولم نزل اقبوا في فيه عرف القسط والعبر المطيب
نبتني ذكي العرف واخذ بلوف وامر بالعرف نام ربيع الرب

عالم كرم اجتمع افعاله بالعبث القيسة كما اجتمع المعطل المصفر
عيني وعشقه لحواره بالقبول من فاستحو صوت ابوار ثم انشوا

فام قلبى امة عند زوال الامة بحكم يا امة استغفرا ما حل
قول لا يطبار احكام بيكيني حتى احكام انا ترى با ابر احكام ما في الحوي

كانت امة مندشاب شع الامة وما بيني لى لمة ولا بين من نشب
ما اصابت منكى فاح نسيم للسك وكاد منه منكى وراحت من تعب

لمت دموعى حمرى وقل فيه حمرى لو كنت كابر حمرى لضاغ مع اذ
ناول بر السقط من فيه مثل السقط فلاح روى السقط من حين كالنبت

ابو جوار
مجلس
دوس
فانزلنا من السماء ماء فاصبح نهرًا تجري في وادي
فانزلنا من السماء ماء فاصبح نهرًا تجري في وادي

هذي عظام الرقا فانظر الى الرقا ان ينطقوا بعد الرقا بالصدق او بال
وجدته كالقمة في جبل ذي قمة مطرفا كالقمة فقلت احفظه مند

لا تتركين للصل ولا تلذ بالصل واخذ طعام الصل وانفض نوح المذب
يسفر عن غنى طلا بوجنة كحل الطلاء وقلبتى من الطلاء غدا لم تحب

لقد رأت غنى رلاله كحل الرشا لولا اعصابى بالرشا لكان قمر افوق
وباره قد عمرت ونفسه قد عمرت وارضة قد عمرت من بعد ريم فوب

لم ارايت دله ومجره ومطله
تطنت في شعوى له مبتدئا لقرظ

انصب على الرقا فانظر الى الرقا ان ينطقوا بعد الرقا بالصدق او بال
وجدته كالقمة في جبل ذي قمة مطرفا كالقمة فقلت احفظه مند
لا تتركين للصل ولا تلذ بالصل واخذ طعام الصل وانفض نوح المذب
يسفر عن غنى طلا بوجنة كحل الطلاء وقلبتى من الطلاء غدا لم تحب
لقد رأت غنى رلاله كحل الرشا لولا اعصابى بالرشا لكان قمر افوق
وباره قد عمرت ونفسه قد عمرت وارضة قد عمرت من بعد ريم فوب
لم ارايت دله ومجره ومطله
تطنت في شعوى له مبتدئا لقرظ

برشته دولت و اقبال کسوف سعاد و نیدن رخشان طلوع
در خشت و لامع اول استانه سجادت نرینه تان و لمعان اوله

مراسله فرج فرای و مکاتبه شرح زود اول ازان جناب محمد و مشکلی و لطف ما خداوند
صدر بزرگوار و بجان زوکار بر نزدیکان زوکار اخطب خطبا و اکرام تاج الکبراء الخلقام
اولی الایام محبوب الناهم زین شایر الکلام مرفوع قلوب القواص و العوام متند ای اهل ایمان
عند لیب النران خلیب مبر عرفان مولانا خلیب سلمان ادام الله توفیقہ و سهل الی الخیرات
طریقه جواهر کلمات و توار و عشارا برله مرصع اولوب وارد اولدی هزاران توفیقها نام
مطالع فلند بی

خطاب عالی کتاب آبی ازان جناب معاصر الایام مولانا ملک العمام
مذوق الفضا علم الهدی اعلم الوری استناد الایام عا و الایام مطلوب القلمیة
و اکرام مرشد القواص العوام المحضوف بجایة الملك العمام مولانا مرشد ادام الله
وزاد سعادتہ انواع مکارم اخلاق و اضاف عواطف اشقیق برله

بعد از نظر ان رخسان دعا بکاتب قلمه ربینا و نفعه در زود عیش الی غیر منیر
و زبما و خاطر طریقه ضایه انها و کتب بریا بودر که
بعد از تجدید تا کید معافه و اجمال و تشبیه تمهید منج و اجمال غیر منیر بیضا له
و خاطر عطر دریا نواله اعلام محب بعال بودر که

بعد تعداد اعداد و اذیة المستجاب و اثر ایثار انار اثر الاثیة المتعابه الی الایام
و نواضل بالخیر و الاث و ان الفضل بیدایه بوثیه من بشت و غیر منیر غیب ما و خاطر
در با پیغام انها و کتب بریا بودر که
تکلیف و خلاصه و کوشه نین
دوره علی الاضطرار
اکرمه و نواله الاضطرار

الاف اذیة مستجاب و اضاف اثنه منطابه که منافع معضلات ابواب محبت و محکم کمال
اعناق مودت اوله قوافل قابل سر فراز و رواصل رباب بلند پرواز ابدان خان و ابراز
فلند فلند صکر

انواع غرر نجابت میما به و اضاف در زینجا معلوم کرد در دنیا مقام علیین و قرب روح الامین
با واصل دعاها و کوشه تیشان صوامح قبه نبینا و رواصل شایب لیبک زبان جوامح کتب علما
اخراج و اهر بی

من التیجات لا یبصاه اکمد و من النبیجات لا یضبط العذ شیه من فرط المحبت و
من کمال المودت الی من لا یجسی کلاله بالخیر و الاث و ان الفضل بیدایه بوثیه من بشت
القطعی مصانع القواص القویم و مطلوب لغد خدمت الان فی احسن توهم دن بیدا
و هو بیدا اولور قوافل باد صبا و رواصل جمع و ما الخاق و اهر بی قلمه تمهید

غبت عرض الشکوی عن اوضاع الفکر الدوار المنبسط کل غریب عن التوقیر و الیثار
و اثر اداء و وجب اداء من النواض التیلمات المنکاشره و من القوازم التعلیمات
المنداوزة الی من لا یوطن خبه فی القلب الخیر اشکی و تمکن خیال کماله فی العین ابا
اغنی به دعا و غیر بار بجمد و ثناء مشکباز به عه بالصدق ایه او کاف و علمه و کلمه

بعد اذ عینه نخل شمراة البتول از بارها و نخل نیب جمع الاجابة انوارها غیر منیر غیب غایم که
مطلع نور الهی

مکن رور کار رور کار و جور دور و رخ غدار بو منبسط علی ان قراقره گرفتار اهر اید له تبر و
ککایت مفضن اشواغ شایه و دیدار الله اقطار معطر به و شمار و کسایح خصص اشواغ
شایه رخسار از بار لشیخ که به و انکصار اولدی فی الصدق اول با بن فی طوار گرفتار و اقطار اقطار
اعنه را و لوب فیض الی ابر و ات اولینوب اخفصار اولدی

دعای که خدای تعالی فرموده و اولی آنست و معتد ثواب آنست و شکر و شای که نور صدقه بکنی
 و زبور اخلاصی در سمنفس قبول بجانی و قبول شریح اعیان اولی بصره الصالح و الحاق
 غیر سائل الذکوره الصالحی العاجل عن نوبت بالسان القلام و اثر ابطال تطایف
 الخدایه البلیغ العاصره عن یوغ نایمها الاوام ایمن هو جلال الموده و الالم
 و معدن مکرم الاخلاق و محاسن الضمیع یعنی به لازل ششمین دولتمه خالعه من غوض
 الصالح و انوار الفارغنه لامعه عن ریح السیاده موهوبی را بن نور و ضمیر از اولی
 هزاره و افکار و قصور افتقار به خاک و شرف عادی بکنه یوز سوب دوام دولت
 و قواح رفت با و دانی او عیس عنی صیح النواد و خصوص الاعتقاد بکبر و کبر و کبر و کبر
 جواب عبودیت ساجد و قابع و خلق کانه رفیق داعی و داعی لب ادب دست و نهار
 نیمه و قبیل ابد ب طرغ غرقه یوز برده یوز بره قویب قدوم سمنیت لومهریه
 دین ما و جبین و سا اوله قد کبره عرض بنده صداقت ازج بود که طول کلام
 شکرستان مصر حمت ده سخن ساز و بیمل بیام گلستان فردوس رفیق فرخی آواز
 ایچنی کتابت جی کردار و الهام شعار مانند نامه اعمال حسنه ابرار و حجت ندامت
 الفار اول ابوان دولت و کبوان سعاد جانیدن بوجا و رفایا با و مصر غبت و از
 شام کربت صوبه اسیال پورمن اسود ساشی و اشرف اوقا و آراخ ابان و وارد لب
 مضمون ایچونن من اگر بروم و لیکس کلا نرود از خاک درت نانی بیب ان صرح
 نایب عبودیت و افکار خاک نمده و اقتدرن وضع او بکوتیله بنده لیت کاوان و نشید فرائد
 ادبانه که مستوفی در سجده و مستراح با کوه بزانه اوله لوازم عبودیت و اخلاص
 و حرام رفیق و انحصار برله مدارجت و مواظبت اوله لندقی حکم

با جبارت افتد بکوی دوست گذار
 بیوس خاک درش واکه ار جبال بود
 کجوتن ای همه نامهربان محسوس
 و شکسته که در لغت گشت بستم
 و از زمانه بد مهر از تو دور افکند
 بنودی نفس بی نوبی نمش زبر
 شبی که بنور وز اورم از پرت نی
 قواح نامه خوابو کسب که بر خواند

باب دین بنوید سبای از طیار
 اگر سعاد و دولت مساعد باشد
 پناه من پس ازین چون سعاد و اقبال
 همیشه قبله جان بغض اجنباب بود
 قسمت بخالق عالم که داد استغنا
 بنور صدق صفت ز در کسب کندم
 که نیست سر رشته باب مرده جان
 صا که می بقای تو از و مندم
 خدا لک فی فضل رنج من این پس

که از نقای شرفیت نامه نور سندی
 که یک نفس قران تو اندیشه کردی
 و اکنون تو دوری را بنی و من بل تو ز نام سخنی
 که ادب است بر احدی از کار
 بزرگ کار خطایی کرده آمد
 کبر از من و اگر بشد بزرگان
 خطا از کجرا ان اید به حال
 که نابید اشود عنو بزرگان
 در دل نوبی بیکسری

کسر از بعضی نور و کلام کما کما با زارد
 کسب لطف تو با کسب بویف با زارد
 کسب لطف تو با کسب بویف با زارد

ایچنی کتابت جی کردار و الهام شعار
 مانند نامه اعمال حسنه ابرار و حجت ندامت
 الفار اول ابوان دولت و کبوان سعاد جانیدن
 بوجا و رفایا با و مصر غبت و از شام کربت
 صوبه اسیال پورمن اسود ساشی و اشرف اوقا
 و آراخ ابان و وارد لب مضمون ایچونن من
 اگر بروم و لیکس کلا نرود از خاک درت نانی
 بیب ان صرح نایب عبودیت و افکار خاک نمده
 و اقتدرن وضع او بکوتیله بنده لیت کاوان
 و نشید فرائد ادبانه که مستوفی در سجده
 و مستراح با کوه بزانه اوله لوازم عبودیت
 و اخلاص و حرام رفیق و انحصار برله مدارجت
 و مواظبت اوله لندقی حکم

سخن محمدرضا آقا
صنعت جلیب ایدر غالب
بیکر ایدر عزیز
زیر خنده دایم او شاد

و ما شهدنا آلا علیها

جهان عدل را حاکم اساس ظلم را بادم **۴** بهم ملک خورشید مبر افروز نور آ
زیباب فضل او مفضل بود هر شکرش ای که فاند اسکندر رو بر افلاطون توانی

روان زنده بار زند جان **۵** کهن و عده دیدار عقاده **۶** نام او در جهان ترس بود **۷** فون ترا از من و خسته **۸**
مرد و کجا با سینه جان در آن روز **۹** کهن و عده دیدار عقاده **۱۰** نام او در جهان ترس بود **۱۱** فون ترا از من و خسته **۱۲**

برو مند باد آن مایون درخت **۱۳** که در سینه او توان بر درخت **۱۴**
بزر و بخت تدبیر می نشاید یافت **۱۵** هیچ وجه سردست و بازوی تقدیر **۱۶**
قصا جو دست تقاول زند بگردن کس **۱۷** بیغیر گردن تسلیم نبودش تدبیر **۱۸**

دینم زنده اند **۱۹** دینم زنده اند **۲۰** دینم زنده اند **۲۱**
دینم زنده اند **۲۲** دینم زنده اند **۲۳** دینم زنده اند **۲۴**
دینم زنده اند **۲۵** دینم زنده اند **۲۶** دینم زنده اند **۲۷**
دینم زنده اند **۲۸** دینم زنده اند **۲۹** دینم زنده اند **۳۰**

زود و سلم اگر رنجی نداری **۳۱** جنیسل اسد در اتش رستگاری **۳۲**
شدان مشک لاج صلابت سرشت **۳۳** زمین قدمش جو باغ نبشت **۳۴**

ردد و حله

زان باد خورده ام که مشا شوم و ان مست نیم که بازیدار شوم
یک چشم بستنی تو جان سم تا از عدم و وجود پیرار شوم

ای کرت خنای دلشده ان باید کرد و گشت کوفه مایه
گر بویه خن که گویند چه لب و کوبید جان گونجا کی مایه

گسل کردی... کورزان بیای بی برانده... کورزان کورده دور...

دستم... انجان... جزت بسین... چنان...

و فیها التسعل لا یعمل و فیها الدین لا یو... لا یو...

قال السنی صلی الله علیه و سلم ار حواثنا غز قوم ذل
و غنی قوم فقیر و عالم یلعب به ای مسل
گفت پیغمبر که رحم اید بر جان من کان غنیا فقیر
والذی کان غز ای فقیر اوصفا عالمین اخصر
گفت پیغمبر که با این سه گروه رحم اید از رستگیدوز
اکو او بود از ریش خورشید و ان نواکر هم که ب دل دنیا شه
و ان سبیم ان عاقل کندر بست دارد دیمان ایجان
ز که از غت بخوار اید بموقوع عضو شه از بدن
عضو را در دره کزتن و اید

نوبرین جنبه اما نی برید... رسید از عواد بار معانی... کفار می مشکین بر اقموع... و خوش بر این جهان... سواد بخش نخل از نخل...

Handwritten marginal notes in the left margin, including 'عظوف اسکن' and 'سید ابدی...'

قال... در او... کلام او... در او... کلام او...

